

Bidestveanîna Mafênet Netewî
Yên Gelê Kurd Di Çarçoveya
Îranek Demokratik û Federalî de

Hejmar: 148
7'ê Çileya Pêşin a 2010
Buha: 150 Tûmen

Agirî

Duheftînameyek siyasi, civakî, çandî û hunerî ye ku Partiya Demokrat a Kurdistana Îranê diweşîne

www.kurdistanmedia.com/kurmanci

Bi hinceta roja Cîhanî a xebat dijî tundudûjî li hemberî jinan

Jî nêrînek radîkal ve, hebûna sîstema mîrserdest bi xwe, tund û tûjî li dijî jinane, ji ber ku cîhana bavserdest li ser bingeha serdestî - jîrdestî hatiye avakirin ku tund û tûjî vê pînase dike. Rûpel. 9

Komara İslâmî di kopika sansorkarê

Înternêtî

Înternêt di welatên Îran, Birme, Kureya Bakûr, Çin, Turkmenistan û Wîtnamê pitir ji her welatek din di cîhanê de di bin sansorê de ye. Bidestxistina vê encama lêkolînê ji aliyê Zanîngeha Kanzas a Amerîkayê ku di kovara zanistî a... Rûpel. 4

Nûçegihanê bêsinor: "Di got û bêjê navikî de, mafê mirov jibîr nekin"

Nûçegihanê bêsinor

Nûçegihanê bêsinor roja Înê, 3' ê Çileya Pêşin, bi weşandina daxuyaniyekê li ser û bendê destpêkirina gera nû ya got û bêjan li warê bernameya navikî ya Îranê de, tevî nîsandana nîgeraniya xwe derheq rewşa azadiya derbirînê û mafê mirov di Îranê de, xwazyarê liberçavgirtina pirsa binpêkirina mafê mirov ji aliyê rejîma Îranê ve weke tewerek ji got û bêjan bû.

Saziya han di daxuyaniyekê de daxwaz ji welatên aliyê dan û standinan li gel Îranê kiriye ku di got û bêjan de girîngiyê bi pirsên weke destbisericin, sepandina hukmên giran bi ser wêblagnivîs û rojnamevanan û rewşa nebaş a girtiyan di Îranê de bidin. Di daxuyaniya wê saziyê de hatiye: Got û bêjê han derfetek in ji bo anîne rojeva pirsên bingehîn ên

peywendîdar bi mafê mirov bi taybetî azadiya derbirînê di Îranê de. Nûçegihanê bêsinor tevî işarekirin bi hin destbisericin û binav dadgehiyên wêblagnivîsan di Îranê de piştî binav hilbijartina sala derbazbûyî de, herweha amaje bi destbisericin du nûçegihanê Almanî di Îranê de, ji Komara İslâmî weke mezintirîn girtîgeha rojnamevanan di Rojhilata Navîn de nav dibe.

Narîna Kurdî: Daxwaz ji dê û bavan dikim bila tu car nebin rîgir li hemberî pêşveçûna zarokên xwe

Amadekar: Dara Natiq

Çend rojan berî niha hunermenda bedev u dengxweşa bakûre kurdistanê, Narîna Kurdî li herêma Cejnîkan a ser bi bajarê Hewlîrê, mîvanê şoreşvanekî azadîxwaz û nevest yê gelê xwe bû. Wê bi stranên xwe ên evîndarî û dengê tembûra muzîksiyenê Kurd Nîhad, xemlek taybet dabûne vê mîvandariyê û bala berhevbiyân û xeyalên tev ji hesrete wan bo aliyê xwe rakêşabûn. Me jî li vê delîveya bihagiran mifah stand û di perawêza vê lihevxitbûnê de, çend pirs li ser jiyan, berhem û ... Rûpel. 10

Givaşen rejîmê bo ser pêrewênyayînî zêdetir bûye

Hejmarek ji çalak û rîberên ayîna Yarî ji aliyê Komara İslâmî ve bo Îdareya Îtilaatê hatin gazîkirin û zext û givaş xistine ser wan.

Rûpel 2

"Wikileaks"

ê ya bin berikê anî ser berikê

Ebdulla Hicab

Di wan rojên dawî de, dîpolmasiya cîhanê bi şokek wisan xurt re rû bi rû bû ku heya niha di dîroka xwe de rastî rewşek wisan aloz û bi guman nehatibû. Rûpel. 3

16'ê Sermawezê û nirxandinek!

Dara Natiq

Bizava xwendekarı li Îranê bi giştî, weke hêzék ektîv û xwedî bandor li ser pêvajoya bûyerên siyasi û civakî yên hundir û derweyî welêt, her li destpêkê ve heya niha gelek evraz û nişîv dîtiye. Rûpel. 5

Konferansa

NATO, Peyam Û Deskevtê Wê

Selîm Zencirî

Bîst û Heşt welatên enadam li Peymana Atlantîka Bakûrî (North Atlantic treaty Organization) naskirî bi "NATO" Rûpel. 7

Rehîngirtina

nan û helandina zanistê

Ceifer Mubeşirniya

Hewlîn mirovan ji bo berdewamiya meşa bidestxistina zanist û zanînek pêtir, bi awayek berîn Rûpel. 8

Rê û resma dawîhatina 7'mîn festîvala hêza Pêşmergên kurdistanê birêveçû

Li gor nûçeya nûçegihaniya kurdistanê, bi boneya dawîhatina heftemin festîvala hêza Pêşmergên kurdistanê, roja Pêşemî, 2ê Çileya Pêşîn, rê û resmek bi beşdariya hejmarek ji endamên rêberiya hizbê, kadr û

pêşmerge û malbatêwan li fêrgeha siyasî-nizamî a partiyê de birêve çû.

Rê û resm bi sirûda netevî a "Ey reqîb" û deqîqeyek bêdengî bo rêt girtin ji canê pak ê şehîdan destpê kir.

Pêstre peyama festîvalê ji aliye Şores İbrahimî, beşa

perwerdeya hêza parêzgarî ve hat xwendin.

Li beşek din a rê û resmê de pexşan û sirûdek hatin pêşkişkirin.

Beşa dawîn a rê û resmê dabeşkirina xelatan bi ser serketiyên fistîvalê de dawî bi karêne xwe anî.

Hewcye were gotin ku fistîvala hêza pêşmergên kurdistanê, îsal eva heftmîn sal e ku bi berdewamî ji aliye beşa perwerdeya hêza parêzgarî ve birêve diçê.

Festîvala han wekî sunet her sal li serûbendê 26ê Sermawez, roja Pêşmergên kurdistanê de birêve diçê û têde pêşmerge li warê Spor û hîzrî de bi hevre dikevin rikeberiyê û şîyan û karînên xwe didin nîşandan.

Festîvala heftmîn li bin navê "Pêşmerge simbola xebat û berxwedanê" li 6ê Çiriya Paşîn destpê kir û roja Pêşemî, 2ê Çileya Pêşîn bi parvekirina xelatan bi ser serketiyên festîvalê de dawî bi karêne xwe anî.

Hejmar 148, 7'ê Çileya Pêşîn a 2010

Hejmarek ji pêrewêñ Ehlî Heq ji bo Îdareya Ítilaatê hatin gazîkirin

Hêzên ewlekarî yên rejîmê piştî birêveçûna rê û resma salroja seyîd Xelîl Alînijad de hejmarek ji rêberên ayîna Ehlî Heq gazîkirin û bo midêhê çend demjimêran lêpirsîn ji wan kirin.

Li gor nûçeya nûçegihaniya mafêni mirov a Iran "HARANA", hejmarek ji çalak û rêberên ayîna Yarî weke: seyîd Nesredîn Heyderî, seyîd Hicabedîn Îlhamî, Hormîz Û Fîroz Teymûriyan, Siyâweş Heyatî û seyîd Ferhad Zinûriyan bi cuda li bajarêne Kırmaşan, Sehne, Qesr Şîrîn û Tehranê de ji aliye hêzên Ewlekarî ve hatine gazîkirin û bo çend demjimêran li Îdareya Ítilataa bajarêne navhatî de lêpirsîn ji wan hatiye kirin.

Endametî di saziya Besîc de; şertê sereke yê karpêdanê di şirketek çêkirina avbendan li Merîwanê

Sîrketa çêkirina avbendan "Sipah Sed" ya ser bi Spaha Pasdaran bo çêkirina avbenda "Azad" di 3 kilometriya Şîwêse ya bajarê Merîwanê de, tenê kesen ku endamên Besîc in, weke kedkar werdigre.

Li gor rapora nûçegihaniya kurdistanê, ew avbend ku bîryare li

devera "Kelaterzan" ê û nizîk gundê "Nîyer" ê de bîhê çêkirin, bo dabînkirina hêza kar bo heyamê 5 salan, pêwîstî bi wergirtina kedkarêne xwecîhî heye, lê akînciyênera devera han di dema serdanê bo navnisîsiyê bi armanca karkirinê di wê avbendê de li hember mercê berpirsan, wate endametî di saziya Besîc de

berbirûbûn û seba vê yekê ku amade nebûn bibin endamên Besîc, ji bo kedkariyê di wê avbendê de nehatin wergirtin. Nûçegihaniya Kurdistanê di nûçeyek din de ragihand: Kelkê Şîwêse û devera "Kelaterzan" ê ku nizîk 54 gund û 22 hezar kes xulyaqeta wê ye, navendek saxlemî û dermaniya bikêr û standard ninin.

Xelkê wê deverê seba nebûna pîzîşkê şareza bo çareserkirina nesaxan bi neçarî serdana bajarêne derdor dikin û bi wê sedemê jî tûşî pirsgirêkan bûne.

Hêjayî gotinê ye ku heya niha bidûdeçûn û gazindeyê xelkê û şorayê wê deverê di vê peywendiyê de, bêencam bûne.

196'mîn dewreya destpêkîn a Pêşmerge bidawî hat

Li gor rapora nûçegihaniya kurdistanê, roja Pêşemî, 25'ê Çiriya Paşîn, bi beşdariya hejmarek ji endamên rêberiya Partiyê, kadro û pêşmerge û malbatêwan, cejna bidawîhatina dewreya 196 a

destpêkî a pêşmerge li fêrgeha siyasî-nizamî a PDK Iranê li du beşan de birêve çû. Beşa yekem ku ji bo rije (nimayîş) ya nizamî a beşdarbûyên dewreyê hatibû terxankirin, demjimêr 9:30 ê sibê destpêkir.

Beşa duyem a rê û resmê li hola fêrgeha siyasî-nizamî bi sirûda netewî a Ey Reqîb û deqîqeyek bêdengî bo rêzgirtin ji canê pak ê şehîdan destpêkir. Paşan bi vê munasibetê Kawe Behramî, endamê Deftera Siyasî a PDK Iranê axaftinek pêşkê kir. Paşan rapora perwerdehî a dewreyê ji aliye mamostayê dewreyê, Budax Budaxî ve hat xwendin. Dûre peyama dewreya 196'ê ji aliye beşdarbûyê dewreyê ve bi navê Kerîm Emînî ve hat xwendin.

Li beşek din a rê û resmê de serketiyên dewreyê li warêni siyasî-nizamî û parastina nezm û dîsîplînê de hatin xelatkirin. Herweha li doma rê û resmê de çend pexşan û stranên xweş ji aliye beşdarbûyan ve hatin pêşkêkirin.

Peydakirina meytê hevwelatîyekî kurd

Meytê şewitî ê hevwelatîyekî Bukanî roja Pêşemî, 25'ê Çiriya Paşîn, li nêzîk gundê "Gol" li devera Bukanê de hat peydakirin. Li gor rapora nûçegihaniya kurdistanê, Efşîn Reşî, rûniştiyê taxa Mecbûravaya Bukanê hatiye kuştin û paşan hatiye şewitandin. Cesedê navhatî bo pîzîşkyasayî a Urmiyê hatiye şandin. Hêjayî gotinê ye ku heta niha sedema kuştina hevwelatîyê navhatî û bikûjêne wî tu agadariyek li ber dest de nine.

Li Hewlêrê Zanîngeha Emerîkî vedibe

Serokê Parlamentoya Herêmê Kurdistan Dr. Kemal Kerkükî bi pisporêne perwerdehî û heyetek Dewletê Yekbuî yên Emerîkî hevdîtinek pêkanî. Dr. Kerkükî da zanîn ku heyetê Emerîkî li ser pêşketinêne Kurdistanê fîkrêne xwe anîn ziman û ji bo piştgiriya pêşveçûna Kurdistanê û ji ber armanca zêdekirina kalîteyên perwerdehiyê li paytaxt Hewlêrê bîyara vekirina zanîngehê girtin.

"Wikileaks"ê ya bin berikê anî ser berikê

Ebdulla Hicab

Di wan rojên dawî de, dîpolmasiya cîhanê bi şokek wisan xurt re rû bi rû bû ku heyâ niha di dîroka xwe de rastî rewşek wisan aloz û bi guman nehatibû. Aliyê ku ev şok bi rê xist, ne

dewletek mezinhez, ne aliyek xwedî hejmonî, ne îstixbaratêñ bîhêz, ne rîkxistinek terorîst û ne jî sermayedarêñ mezin bûn. Şok ji aliyê diyardeyek nû ve ku taze di cîhana teknolojiya pêwendiyân de serî hildaye, ji aliyê *Wikileaks* ve çê bû. Wikileaks malperek serbixwe ya internetê ye ku ji aliyê çend pisporêñ programên kompyûterê ve hatiye ava kirin. Ew koma pisporan bi riya teknolojiya modern ûbi şikandina şîfreyn kompyûter, ïnternêt û arşîvîn elektronî ve dikevin nava belgeyên veşartî yêñ dewletan û "ya binê berikê tînin ser berikê". Kilîda serketina "Wikileaks"ê di hindê de ye ku serekaniyê xwe, an kesen ku jêre dibin alîkar heyâ ku bikare bikeve nava belgeyên veşartî û şîfreyn ketine jore sîsteman bişkîne eskere nake. Ew yek dibe alîkar heyâ ku alîkar û hogirêñ wê zêde bin. Tê gotin ev malpera ku ji aliyê dijberêñ Çînî, rojnamevan, bîrkar û pisporêñ ïnternetê ve li sala 2007 hate avakirin, ji aliyê 5 kesan ve birêve diçê û pitir ji 1000 hevkar hene ku her yek ji wan xwediyê çavkanî û pêwendiyên berfireh e. Ji destpêka sala 2007ê ve rojnamevanek Australî bi navê Julian "Assange (1971) bûye berdevkê Wikileaksê û her ew jî weke damezirênerê Wikileaksê tê nîşandan. Assange bi xwe fizik xwendîye, lê paşan derbasî kompyûter û rojnamevaniyê bûye û li welatêñ weke Çîn, İran, Amerîka û Ingilistanê xebitiye. Lê hê kes bi esehî û bi bawerî nizane ka kî an kiyan û bi ci mebestê di destpêkê de ew teknolojî bi pêş xist. Ya tê zanîn ewe ku xên ji Julian Assange, gelek kesen din li pişt malpera Wikileaks, yan baştire ku bêjin diyardeya Wikileaks hene ku renge tu car neyê naskirin.

Wikileaks demekê hate naskirin ku şerîn Îraq û Efstanistanê di germâhiya xwe de bûn û gelek aliyêñ wan şeran yêñ veşartî ji raya giştî re nepenî bûn. Malperê hin bûyer û pêvajoyêñ bin perdeyê eskere kirin û bi wî awayî giringiya xwe da xuya kirin. Wikileaksê pêştir hin belge û agadariyêñ nû di derbarê wan şeran û bûyerêñ din yêñ giringe bi wan şeran ve girêdayî weşandin. Wan belgeyan Wezareta Berevaniya Amerîka xistin rewşek tenezar de û ji malperê xwest ku dest ji wî karî berde. Lê Wikileaksê guh neda hişyariyêñ karbdesten Amerîkayî û da xuya kirin wê li ser weşandina belgenameyêñ veşartî

berdewam be. Gelek rojnameyêñ bi nav û denge ku di asta navneteweyî de weşanê dikin weke The Guardian, The New York Times, Der Spiegel, Le Monde û hwd ku bikirê agadariyêñ Wikileaksê ne, malper zêde handan ku karê xwe bimeşîne. Xuya ye baweriya wan bi karê Wikileaksê tê, lewma hemû dewlet û ji wan, mezinhezên xwedî bandor di siyaseta cîhanî de hisabê li ser agahiyêñ malperê dikin. Bi eşkerekirina belgeyên li ser danustana di navbera Amerîka û hevpeymanêñ wê li ser mijarêñ giring, û bi derketina hûrdekariyêñ got û bêjîn di navbera dîpolmatêñ Amerîka û yêñ welatêñ din de, gelek babetêñ ku pêştir weke guman û girîmane li ser pilan û pirojeyên wan dihatin pêşbînî kirin, eşkere bûn. Derxistina belgeyên nû yêñ veşartî, raporêñ têkiliyêñ navneteweyî, sixoriya li ser kesayetî û dewletan, dîtinêñ ku bi awayê vekirî nayêñ gotin û hwd, kêm û zêde hemû aliyêñ siyâş di cîhana iro de elaqedar dike. Lê ji ber ku armanca sereke ya wî karî DYB û hevpeymanêñ wê bûn, pitir Amerîka û hevpeymanêñ ji wê bahoz û tisunamî a siyâş zerer dîtin. Ev jî ne ji ber hindê ku ka kîjan serokdewlet an aliyê dîpolmatik di derbarê kî an kîjan dewletê de çawan difikire an ci dibêje, lê ji ber ku ewlekariya pêwendiyêñ dîpolmatik û ya „gotina veşartî“ êdî nema. Ji ber wê yekê, di serî de Hillary Clinton Wezîra Derve ya Dewletêñ Yekbî yêñ Amerîka (DYA) û piştre gelek serok û giregirêñ welatêñ din derketin himberanî kamerayan û karê Wikileaksê şermezâr kirin. Hin alî hê pitir çûne pêş û ev karê Wikileaksê şubhandin bûyera 11ê September û weke êrişek nû, lê ya hê bi bandortir ji êrişâ AL- Qaide bo ser berjewendiyêñ Amerîka û welatêñ

hevpeymane wê binav kirin. Xuya bû ku karê Wikileaksê hemû xwedî deselat êşandin û gelek pîlan û bernameyêñ veşartî guherîn. Veşartî nîne ku di hemû dîroka têkiliyân de, dewletan, hêzan, aliyan û takekesan li ser hev sîxorî kirine, agadarî kom kirine, dîtin veguhertine, lê nebûye heyâ niha ku bi awayek weha berfireh aliyêñ veşartî karê wan bi belge û bêy hez û agahiya wan bê eşkere kirin. Lewma şoka ku wê carê Wikileaksê ji dîplomasiya cîhanî xist, renge şêweya danustan u reftara dewletan û hêzan di pêşerojê de biguhere. Çunku eşkerekirina wan belgenameyan tenê destpêka pêvajoyek nû ye ku wê ji niha û pêve pitir şopa xwe li ser çawaniya têkiliyên di navbera dewlet û aliyan de danê. Êdî ji niha ve, heta heke DYB, hevpeymanêñ wê û welatêñ din bikarin berahiya Wikileaks bigrin, an ewlekariya teknolojiyê zêde bikin, zehmete ku bikarin bi yekcarî, rabûn u rûniştinêñ xwe yêñ veşartî heyâ dawiyê her veşartî bihêlin. Bi eşkerekirina danustandinêñ nehêñ di navbera mezinhezân û hevpeymanêñ wan de, dîplomasiya cîhanî bi rewşek nû re rû bi rû ye. An wê hemû danustan û têkîlî vekirî û eşkere bin, an ya ku bi dizika bîryar li ser tê dayîn beriya ku derkeve pêşberî dezgehêñ ragehandinê wê, bikeve jiyanê. Anî wê pêvajoya bîryardayînê heyâ birêvebirina bîryaran bileztir be. Heke wisan nebe, her demê tirsa eşkerekirin û guherîna pêvajoyan wê di rojevê de be. Ji aliyek din ve, rewşa ku Wikileaksê anî pêş, wê derfetê dixuliqîne ku şêweyek nû ya dijberî bi dewletan, otorîteyan û hêzen xwedî bandor re destpê bike. Berxwedanek nû ku ne pêwîstî bi hêza mirovan heye û ne jî

îmkan û derfetêñ zêde dixwaze. Pêwîstîya wê bi hêza çek an dirav nîne. Pêwîstî bi sazî û navvendêñ bi bandor û mezin jî nîne. Tenê teknolojî, PC-yeğ û dîtina hin şîfreyan dikare li gelek milan ve rewşê serobin bike. Ji bo karek wisan jî tenê çend pispor bes in. Rewşek weha demekê ku ji aliyê şarezayêñ stratêjiya têkoşîna dijber li hember hêzên xwedî bandor ve hatiye pêşbînî kirin. Sala 1999, serokkomarê niha yê Timora Rojhelat, Josè Ramos Horta (1949) ku wê demê hê têkoşîna rizgariya netewiya welatê xwe birêve dibir di axaftinek xwe de li peymangeha zanistên civakî li Zankoya Oslo, pêtextê Norwêj babetek weha anî rojevê. Wê gave Ramos Horta basî bikaranîna teknolojiya pêwendiyân ICT weke emrazek xurte têkoşînê li xebata xwe li dijî dewleta Indonesia kir û got: "em di têkoşîna rizgariya neteweyî de girêdayî xebata çekdarî û îmkanen ser nînin. Me derfet heye ku em hemû sîstema pêwendî û teknolojiya Indoneziyayê ji kar bixin". Wê demê zehmet bû ku mirov pêşbîniya Wikileaks û derfeta eşkerekirina danustan û belgeyên veşartî dîplomasiyê bike. Lî işaretâ bikaranîna wê teknolojiyê weke emrazê zextxistin bo ser deselatdar, dida xuya kirin ku bizavek nû ji bo pêşxistina şêweyek nû ya xebatê bi rê ve ye. Qedera Wikileaks û pêvajoya eşkerekirina belgeyên nihêñ wê ber bi ku ve here, bila bimîne ji wan kes û aliyen re ku ew kar wan elaqedar dike. Lî tiştek weke tîrêjîn tavê li ber çavan diçirûske: ji niha û pêve gelek pêwendî û pêvajo wê ji ber pêgava Wikileaksê serobin bin.

Rejîma Îranê û îşkenceyêñ sedsalêñ navîn

Siyamend Terbi

Di benad pêncan ya danezana Gerdûnî ya mafêni Mirov de hatiye, nabe mirov were îşkencekirin û ceza dan û , nabe serederiya bi tund û tûj û bêhurmetîker bi dijî vanbihê meşandin . Eva di halekê de ye ku zaf welatên ku iro ji wajokerên wê danezanê têne hisêb û , xwe di hember bercavgirtina bendêñ wê de pabend dizanin , lê di kiryar de dîsan jî di girtîgehê û reş çalêñ rejîmêñ han de îşkenceyêñ sed salêñ navîn têne meşandin . Mînaka herî berçav di vê derheqê de em dikaribin işare bi rejîma dijî Mirovî ya Komara Islamî ya Iranê biken ku di wê derheqê de hovîtiya wê di pileya yêkan deye . Heya niha bi dehan û sedan rapor û dîmenêñ îşkence yêñ di girtîgehêñ wê rejîmê de hatine weşandin ku perde li ser van cinayetane vêde dane . Belavbûna dîmenêñ îşkenceya hevjîna Seid Îmamî û bêhurmetiya bo ser kisayetiya wê û , destdirêjiya bo ser girtîyêñ girtîgeha Kehrîzekê û , kuştina çendîn kesan li jér îşkenceyan de , mînakekî herî bicûk ji cinayetêñ karbidetêñ wê rejîmê têne hisib . Tîstekî kivş û rûne ku bi sedan û hezaran cinayetêñ han bi dijî bendî û hevwelatî yêñ Îranê hatine meşandin û , niha jî têne berdewamkirin ku bîr û raya giştî tu haydariyek ji wan tu nîne . Ji bo selimandina wê ideojîyê işarekirin bi nameya rojnamevanekî bendî ji bo serokê dezgeha dadweriya rejîmê em bi mînak tînin . Ew rojnamevanê bendî , Muhemed Norîzadeye ku di nameyekê de ji bo serokê dezgeha

dadweriya rejîmê perde li ser kiryar , liv ûriftarêñ Meimûrêñ Wezareta ïtilaatê bi tunî rexne gitîye . Ew nameya han ku di malpera fermî ya Muhemed Norîzad de hatiye weşandin , qala îşkenceya girtîyêñ siyasî ji aliyê hêzên Wezareta ïtilaatê dike . Norîzad di nameya xwe de dinivîse : " Herê gelo heya niha kesek hebûye ku serê xizm û kesêñ we kiribe nava bîra avdestê de , yan ne ? Ger wusa ba , we dê kêmekî ji kerema Ayetulahî a xwe bo aliyê biyavê dadweriyê kêşandiba ." Norîzad

sedema wî karê hêzên ïtilaatê ji bo wergirtina ifadeyan û lerzokbûna bingehêñ deselatê daye zanîn û di wê derheqê de zêde dike : " Erê gelo tucar hebûye ku li jér derbêñ mist û pênan de bêhurmetî bi hevjîna we kiribin û keçen we bêqîmet kiribin , yan dayîk û xûşkêñ we yêñ demanpak bêhetik kiribin ? " Norîzad li dijkiriyara bi rexneya Sadiq Larîcanî ji livîn û serederiya tund û tûj ya Polîsê Birîtanya di gel Xwendekaran de di nivîse : " Bi erxayînî û xatircemî ve dibêjîm ku eger te kêmekî ji wan hemû hovîtiyêñ meimûrêñ Wezareta ïtilaatê

bawerbikirina , te dê gazindeya ji Polîsê Brîtaniya yê wergitibane ." Di pareke dinê ya nameya Norîzad de pêşniyaza wê yekê bi Larîcanî hatiye kirin ku her demekê te di hember xwedîkê de pirça xwe şe kir û gulaw ji xwe reşand , hizrê ji hijmarek ji girtiyêñ siyasî bike ku serê van di nava bêhn û pîsatîya avdestê de hatiye ragirtin . Nizanim ku ci caran sîle li binenguha te qahîm kirine û bi solik û pîpotînan ji sîngê te yê nazik xistin û bi pênan li rûmet û ji rûçkê te baketine û tif li rûyê te kirine yan ne ? . "

Norîzad di gel işarekirina bi nameya Ebdula Moiminî û Hemze Keremî daxwaz ji Sadiq Larîcanî kiriye ku wê nameyê ji bo Rêberê rejîmê bixwîne heya bizanibe ku di dezgeha bêbingeha dadweriyê de meimûrêñ ïtilaatê bi tu awayekê û bi ci gotinan sunetên Pêxember û mafê musilmanetiyêbicî tînin û hurmetê ji kisatiya mirov digrin . Ebdula Muiminî , peyvdarê saziya "edwarê tehkîm Wehdet" di nameyeke servekirî de ji bo Xamineyî daxwaz ji wî kiriye li hember îşkenceyêñ ku bi dijî wî hatine kîrinê dijkiriyarê ji xwe nîşan bide . Her wusa Hemze Keremî di nameyeke 5 rûpelî de ji bo rêberê rejîmê perde li ser îşkenceya xwe û cehda karbîdestêñ tenahiyê bona wergirtina ifadeyan hildabû . Wî girtiyê siyasî daxwaz ji Larîcanî kiriye eger kêmekî insaf di kopika Ayetulahiya wî de heye , pêragehiştinê bi doz û şkayeta wî qurbanîyê din yêñ bêdengêñ Wezareta ïtilaatê bike .

Ewaye liv û lebatêñ Hikûmeta dada îlahî ku idia mafê mirov yê İslâmî dîkin û di hember riftarek polîsê Birîtaniyâ re dijkiriyarê ji xwe didine holê û rondikêñ heram , ji gelêñ dinê re dîbarîn !!!

Jêder: Malpera D W

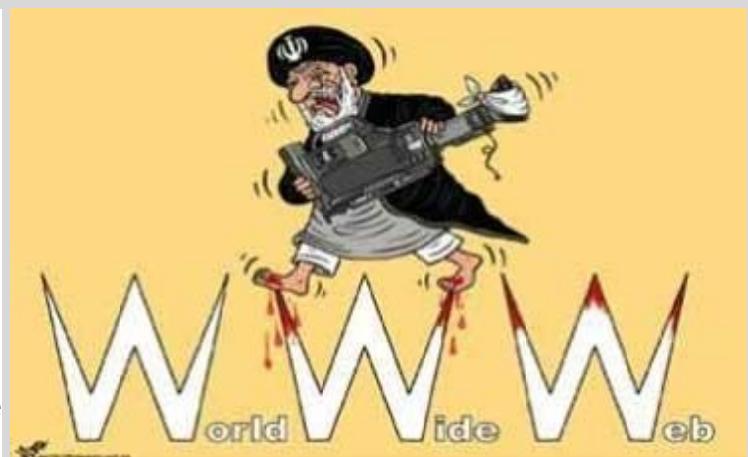
Komara İslâmî di kopika

sansorkarêñ ïnternêtî

Înternêt di welatên Îran , Birme , Kureya Bakûr , Çîn , Turkmenistan û Wîtnamê pitir ji her welatek din di cîhanê de di bin sansorê de ye .

Bîdestxistina vê encama lêkolînê ji aliyê Zanîngeha Kanzas a Amerîkayê ku di kovara zanistî a "Cio Jornal" de hatiye belavkirin .

Li gor ragihandina "Şehrzadnews" ê Pirofîsor Barnî Warîf'ê cuixrafîzan , di lêkolînêñ xwe de cur û şîweyêñ bertengkirina destpêragîhîstîn bi ïnternêtê û hewheha nerazîtî li hember wê pîrsê nirxandiye ku gîhîstiye vê encamê ku ligel sansorêñ ïntrnêtî , mirov dikare binirxîne ku nîzama siyasî ya welatekê çiqas demokrat e . Xweparastin ji sansora ïntrnêtî , asta balansa azadiyê di welatekê de diyarî dike .

Wî zanayê Amerîkayî ev yek jî bibîranî ku xurtbûna cîhanâ a ïnternêtê , hikûmetê kevneparêz ligel pirsgirêkîn rû ji gesê berbirû kiriye . Sansora ïnternêtî ji têkiliyêñ normal di warê malperêñ "pûrnogiraff" heya destbiserkirin û heya idamkirina dijberêñ nîzamekê jî li xwe digre .

16'ê Sermawezê û nirxandinek!

Dara natiq

Bizava xwendekarî li Îranê bi giştî, weke hêzek ektîv û xwedî bandor li ser pêvajoya bûyeren siyasî û civakî yên hundir û

derweyî welêt, her li destpêkê ve heyâ niha gelek evraz û nişîv dîtiye. Vê tevgerê bi xebat û tekoşîna newestane û azadîxwazane a xwe kariye bibe sembola berxwedan û hejandina kela zordariyê û hevdem bi dirêjahiya xebata serbilindane a xwe di pêxema azadî, demokrasi, wekhevî û avakirina civakek demokratîk, gelek rûpelên zêrîn ji xebata siyasî a tevgera xwendekarî di Îranê de afirandiye.

Lê gava mirov mîzeyî dîroka siyasî a Îranê dike, zaf in ew rojêن bixwîn û tev ji êş û jan ku xortêن welatê me di pêxema avakirina civakek azad û demokratîk de dikewine ber êrîşen hovane û dijî mirovî yên navendêن tepeserkar û deshilatdar ên welêt. Yek ji wan rojêن dîrokî û bi keser, roja 7' ê çileya pêşîn(16'ê Sermawezê) e ku bi roja xwendekar di Îranê de hatiye binav kirin.

Li 7' ê Çileya pêşîn a sala 1953 a Zayînî de, xwendekarêن azadîxwaz û xwedî zanist ên zanîngeha Tehranê bo nîşandana kerb û kîna xwe ji hember desthilata neyasayî û serbereday a kûdetaya 19'ê Tebaxê (28'ê Gelawej), bi hinceta dijberîkirin tevî sefera Rîçard Nîkson, cihgirê serkomarê wê demê yê Amerîkayê bo Îranê, meşek nerazîbûnê lidarxistin ku di encam de ketne ber êrîşa hovane a hêzên xwînmij ên hilkûmeta kûditaçîyan û li encam de 3' ê xwendekar hatin kuştin û ew bûyer bû bi xalek reş li ser eniya rejîma dîktator a pehlewî re.

Êdî piştî qewimîna wê bûyera dilgiran, gelên Îranê bi giştî û nemaze xwendekarêن xwedî zanist û çavvekirî ên Îranê bi awayêن cur bi cur, bi lidarxistina meşen nerazîbûnê li seranserê zanîngehêن welêt de, bi qedirgiranî ve, vê roja dîrokî bi bîr tînin. Yadkirin û nirxandina wê roja dîrokî, eyankerê wê çendê ye ku tevgera xwendekarî bigîstî, tevgerek nûxwaz e li ser bingeh û pirensîpêñ demokrasi, azadî, mafxwazî, dadweriya civakî û girîngîdan bi buhayêñ mirovî hatiyê avakirin û li ser vê esasê tekoşîna xwe a azadîxwazane dimeşîne û yê bûye

hawara mafxwazane a gelên bindest û civaka ewdalê destê zordariyê bi dijî hikûmetên serberedayî û dîktator ên hakim bi ser welatê me de. Civaka hişyar û êxsîrê destê zordarêñ xwedî desthilate welatê me di demekê de roja 7' ê Çileya Pêşîn bibîr tînin ku, rejîma dîktator û zanistkuj a Komara İslâmî zêdeyî 3'ê dehikan e ku bi awayêن sistematîk û ji rîya navendêñ sîxurî û tepeserkar yên xwe û bi hincetêñ cur bi cur bi dijî navendêñ zanistî û nemaze di zanîngehan de dixebite û her terze deng û livekî mafxwazane di zanîngehan de bi tundî difetisîne. Rejîma han her li destpêka bidestgirtina desthilata nedemokratîk a xwe ve, bo heyamî nizîk bi deh salan karî bi riya darvekirin, zîndanî kirin û derxistina mamosta û xwendekarêñ sikolar û azadîxwaz di Îranê de, gaziya mafxwazane a tevgera xwendekarî di Îranê de bêdeng bike. Lê ew yeka ji tev aliyeke re rohn û eşkere ye ku tevgera xwendekarî serbarê tev wan asteng û girêpêckîn ku ji aliye navendêñ tepeserkare rejîmî ve hevrîşî wan dibe, kariye bi piraktîze kirina xebata xwe û berevanî kirin ji mafêñ berheq ên xwe, tekoşîna demokrasîxwazane a xwe di pêxema avakirina civakek demokratîk û sekolar de bidomîne. Tevgera han yê îro bûye pêşeng û rêvîngê çepera berxwedan û pêvajoya azadîxwazane a gelên Îranê û gelek qonaxêñ bi êş û jan bi dirêjahiya desthilata nedemokratîk a Komara İslâmî re derbas kiriye û kariye hebûna xwe biselimîne. Raya giştî a Îranê rojane şahidî girtin, kuştin û bidarve kirina xwendekaran e ku bi hinceta û tometa têkdana tenahiya welêt, sîxurî kirin bo welatêñ dijberî û Îranê, harîkarî kirin bi opozisyonêñ djberî rejîmî re, bi zora işkence û tecawîzen cinsî weke eşkere bûna bûyera hovane a girtîgeha Kehrîzêk li Tehranê, di dadgehêñ sergirêdayî û di mehkemeyîn çend deqîqeyî de hukmîn giran bi ser wan de têñ dayîn. Guhertina madeyêñ dersî li gor berjewendî û ideoolojiya nizama sedsala navîn, destbisérkirin û kontrolkirina zanîngehan ji aliye dem û dezgehêñ ewlekarî û sîxurî yên rejîmî, jiholê rakirina ew kes û mamostayêñ ku berevajî sistem û ideoolojiya Komara İslâmî dilivin û bi zorî besîckirina xwendekaran û

îslâmî kirina zanîngehan ji arîşeyên sereke yên xwendekaran in. Di perawêza xebata seranseri a tevgera xwendekarî bi giştî di Îranê de, di wan çend salêñ dawî de, civaka Îranê şahidî serhildana tevgera xwendekarêñ Kurd bûye ku zaf caran bi lidarxistina meş û livêñ nerazîbûnê, dane eyankirin ku yek ji bizavêñ herî ektîv di qada berxwedan û berbirûbûna bi dijî rejîma zanistkuje Komara İslâmî a Îranê ne. Eva ku li siloganêñ wan çend salêñ dawî bi taybetî di meşa nerazîbûna 18'ê Pûşpera sala 2007'an de li zanîngeha Tehranê bi xwandina sirûda neteweyî a Ey reqîb ji aliye xwendekarêñ Kurd ve hat xuyakirin, eyankerê xwast û daxwazêñ mafêñ neteweyî ên gelê Kurd bû li Kurdistana Îranê de.

Pêvajoya berfirehbûna bizava mafxwazane a xwendekarêñ Kurd tirs û xofek taybetî xiste nava dilê rayedarêñ rejîmî. Lewma dem û dezgehêñ tepeserkar û xwînmij ên rejîmî bo pêşgirtin û ji navbirina pêvajoya han, bi terzêñ hovane li her rîyek mumkin bi dijî xwendekarêñ Kurd mifah wergirt. Heya niha bi sedan xebatkarêñ tevgera xwendekarêñ Kurd, li bin işkence û bi guneha xebat bi dijî tenahiya neteweyî di girtîgehan de hatine hepsî kirin û parek ji wan hatine ïdamkirin û hin din jî çavnihêrê birêveçûna hukmî darvekirina xwe dîkin.

Ji aliyeke û givaş bo ser tevgera xwendekarêñ netewêñ din yên Îranê bi awayekî berfireh ji aliye dezgeha qezayî û ïdarî ya ïtilaata dewleta nîzamî a Ehmedînijad ve bi awayêñ sistematîk birêve dicin. Bo

mînak piştî ragehandina encamên dawîn ên hilbijartina gera serkomariyê di Îranê de, maşîna tepeserkirina rejîmî pêvajoyek bileztir bi xwe ve girt û parek berçav ji wan xwendekaran ketine ber derbêñ batûm û kîrikêñ kirêgirtiyêñ rejîmî, tecawîzen cinsî, gazîkirina çalakêñ netewêñ din yên Îranê bo komîteya ïnizbatî û bêparkirina wan ji xwendina bilind... ji aliye navendêñ heraset û bi harîkariya Wezareta îttlaatê ve, êrîşen berdewam bo ser xewgehîn xwendekaran, destbiser kirina xwendekarêñ nerazi ji zirûfa heyî, tesfiyekirinek berdewam tevî mamosta û xwendekaran û guhertina naverokêñ dersî, linav rakirina rişteya zanista mirovî ku bi qewlê rejîmî wê madeya dersî derbek mezin li tenahiya civakê daye, bi merema fetisandin û ji holêrakirina tevgera xwendekarî bi giştî ye. Rejîma Komara İslâmî jêveye ku bi tepeserkirinek zêdetir dikare axek mirî bi ser zanîngehan de bireşîne û gaziya heqxwazaneye wan li bingeh de bifetisîne. Bêhay ji vê çendê ku nifşa xwendekar di Îranê de weke nifşek hertim hişyar tu car bêdeng nebûye û bi iradeya bîhêz û xwedîzaniste xwe, li hember zulm û bêdadî û babelîska bixofe dîktatoriyet û qirkirin û jinav birina xelkêñ hişyare welêt rawestaye û çepera berxwedana xwe bi xebata mafxwazane a seranseriye gelên Îranê ve girêdaye û bi hêviya ji navbirina kela zordarî û avakirina civakek azad û demokratîk û anîne serkara hikûmetek sekolalr û demokratîk xebat û tekoşîna xwe dimeşîne.

Teror ji bo razîkirina Xwedê

N: Mecîd Mihemedî

W: Rûken

Ji bo nasîna Komara İslamiya Îranê û bingehdanerên wê, xwandina bîreweriyêñ bawermendêñ bi vê rejîmê û bi taybetî ên ku dest di karê terorê de hebûne, bes e.

Bawermendêñ bi vê rejîmê ên ku di karê terorê de dest hebûne, mîna vexwarina qedehek avê bas ji kuştina mirovan dikan.

Pirsa herî balkêş di çar bîranîn rastîn de, ew e ku mirovkujêñ mektebî ên ser bi vê rejîmê bi şanazî ve bas ji wan kar û kiryarêñ xwe ên hovane dikan û seba vê ku kar û kiryarêñ bi vî awayî kirine, bi tu awayî hest bi poşmaniyê nakin.

Kesêñ ku ji hêza xirapkariyê ya İslamxwaziyê agehdar nînin, û hêla ji di cîhana îroyîn de vê yekê micid nagrin, divêt wan destanêñ rastîn bixwînîn. İslamxwaz kesêñ xeyrî xwe û neyarêñ xwe hêjayî mirinê dizanîn, û fikir dikan, bi van kar u kiryarêñ xwe, erkê olî yê li ser milêñ xwe cîbicî dikan.

Teror û kuştina neyaran beşek ji ïdeoziya Komara İslamiya Îranê ye, û ev rejîma jî li ser wan kar û kiryaran hatiy avakirin. Dezgeha ewlekariyê ya rejîmê di rastî de bi siyaseta jinavbirina neyaran birêve diçê. Her girupek ku ji vê hikûmetê cuda bibe, bileyz cudahiya xwe ji hikûmetê bi şermezarkirina van cure kar û kiryaran eşkere kiriye. Cerrahê herî xwedîşîyan jî, hêz û şiyana derxistina vê xoddeyê di dilê Komara İslamiya Îranê de çinîn. Jiberku terora neyaran û jinavbirina cudabîran heta bi qasê milyonî jî, di nav goşt û xwîna vê nîzamê de ye.

Ew çar mijarêñ belgeyî seba vê hindê hatine hilbijartîn ku bikuj bixwe bas ji şêweya terora sê kesayetiyêñ kilidî di dîroka hevçerx a Îranê wate Şapûr Bextiyar, Husêñ Fatimî û Ehmed Kesrewî û herweha kesekî asayî ser bi rejîma Pehlewî dikan. Kesêñ bikuj ji endamêñ payebilind ê hikûmetê, Refiqdust (ajotvanê Xumeynî di roja yekemîn a hatina wî bo Tehranê), ku piştre bû serokê "Binyad Mustezefan", Enîs Neqâş kirégirtiyê rejîmê û bi eslê xwe xelkê Lubnanê, û endamêñ payebilind ê Fedayıyîn İslâmî, wate Mihemed Wahidî û Mihemed Mêhdî Ebd xudayî.

Ji wan kesêñ ku di emeliyata terorê de ji bona dirêjkirina temenê Komara

İslamiya Îranê rolê wan hebû, hijmarek gellek kêm ji wan bi vî awaî bas ji bîranîn xwe krine. Yêñ ku axavtin kirin du girup in: Yêñ ku terorêñ wan vedigere bo dewrana Pehlewî û baskirina ji bîreweriyêñ xwe, wek beşek ji dîroka xebata xwe dihesibînin, û yêñ ku Îranî nebûne, û di civaka Îranê de tu hewcehiyik bi parastina abrûyê xwe nînin.

Ji bona hebûna nasyariyekê tewaw û drust li derheq armanc, û şert û mercan ji bo terorê, divêt em çavnihêrê bîrewerîya kesen din ên ser bi Komara İslamî jî bin, da ku pişti xwedîhêzbûna wan, yan jî hekî rejîm têk çû, di dadgehêñ dadperwerane de bas ji bîranîn xwe bikin.

Enîs Neqâş, sala 1359

"Ez derheq baskirina ji vê bûyerê, ne ditirsim, û ne jî şermê dikim, ew yek ji şanaziyêñ min in, dema ku nûçegihanêñ derekî di hevpeyvîna bi min re bas ji peyva terorîst dikan, ez di bersivê de dibêjîm, ma Feransiyâ tu carî qetil nekirine? Piştre jî ez bas ji tewaya wan teroran dikim ku Feransiyâ encam dane.

Dema ku ez li Feransayê bûm, balafirekî wî welatî di esman de teqîya, wan gote min ku eva karê Îranê ye, û hatine cem min di girtîgîhê de. Efserêkî ïtilaatî hat da ku ji min lêpirsînê biket, min gotê tu weha bîhesibîne ku ez ser bi ïtilaatî Îranê me û berpirsyaran destûr dane min da ku ez Bextiya teror bikim, û min jî wek tewaya efserê ïtilaatî ew bîryar bi kiryar birêve bir, lê we jî li Elcezayîr, suîs û ... ew karane kîrin û bi vî awayî min 50 teror, ji terorêñ dezgehê ïtilaatî ên Feransayê wek mînak anîn, û bi vî awayî ew efserê ïtilaatî bîtaqet bû û ez bi tenê bi cih hêlam. Piştre jî dema ku dihate cem min, herti digote min, silav hevkar!

Min di lêpirsînan de gote wî efserî, ku cudahiya min û te, di vir de ye ku min li ser bîgeha baweriyêñ xwe Bextiya teror kir, lê we tu baweriyek tuneye û hûn tenê bîryarêñ kesen serwey xwe cîbicî dikan, min ew maf heye ku ji İslama xwe bîrevaniyê bikim. Şapûr Bextiya dixwast ku li Îranê de kudetayê biket. Wî herweha bona vî karî 50 milyon dollar ji Seddam wergirtibû, û Amerîkayê jî ji wî piştevanî dikir.

Hukmî ïdama Bextiya hate derkirin, min ji gote hevalîn xwe divêt em bi zûyî vî ukmî cîbicî bikin, min gote

wan ku ezê vî erkî bigirme stûyê xwe, jiberku min dî vî karî de tecrube heye. Min karê komkirina zanyariyan li ser navbirî encam da û pişti du hewtiyan ez vegeiyam, û min gote wan û min mala Bextiya peyda kiriye û heta min bi vî re hevpeyvîn jî amade kiriye, Min pilanek baş ji bo kuştina wî darêtibû, lê mixabin Xelxalî tûşî şâsiyekî bû, û di hevpeyvîna xwe de got, ku ji bona birêvebirina hukmî ïdama Bextiya komando şandine Parîsê, eva bû ku Bextiya ne bersiva telefonê dida û ne jî dema hevdîtinê dida, û parêzvanen wî jî zêde bûn, bi vî awayî ew pilana ku min jêre danibû ser negirt, di hemen demê de bi min re ketibûne nav têkiliyan û digotin hekî tu vê pîlanê rêve nebî, îmkana kudetayê heye. Lewre min erkê li ser milê xwezanî ku vî karî encam bidim, lewra min demançeyek hewt mîlîmîtrî, bi dengbir ve amade kir û çûme pey Bextiya, lê nobedaran ew der diparastin û ïzna min nedan ku herim wir. Min jî bîryar da ku bi gulleyan qifla derî bişkînim, lê jiberku deriyê nûsîngeha wî dijî gulle bû, min nekarî ci bikim. Min du gulle li derî xistin, lê ew gulle vegeiyen û li min ketin, polîsê Feransayê jî ji min hesiyan û gulleyek li min xistin, û ez bi vî awayî girtim, hekî min bi qasî niha bizanîba min hetmen pîlana kuştina wî guhertiba. Em neçar man ku destpêkî bi kuştina polîsan herne jor. Lê me çende hewil da me nekarî herne odaya Bextiya de, ez çar mehan li girtîgîhê de bûm, û şêt bûm ku çavan min nekariye deriyekî jî vekim, lê piştre di dadgehê de dadwer wêneyêñ taybet bi deriyê odê nîşan da, ku asinê dijîfagir pêk hatîye, lewra min zanî ku hewildana ji bo vekirina derî bêçine bûye. Di rastî de bernameya terorê li ser vê bîgehê bû ku ez bi du kesen din re wek nûçegihan bikevne nav odaya Bextiya de û di dema hevpeyvînê de bi çeka dengbir wî û hevjinâ wî ji nav bibim, bi awayekî ku heta polîs û parêzeren wî jî nezanin. Lî bi egera şâsiya ku Xelxalî encam da, êdî Bextiya ne dema hevpeyvînê dida û ne jî telefonen me bersiv didan. Wî heta parêzeren xwe jî zêde kiribûn, Lewra em naçar man ku bi kuştina polîsan li ber derî, bi zorî bikevne jor de, û me karî heya piş deriyê odaya wî jî herin, lê jiberku derî dijîgulle bû û me neşîya derî veikn, ez hatim girtin.

Muhsin Refiqdust

Êvar bû û ez diçûme şeqama "Sahib Cem", hewa tarî bibû. Min dît ew Sawakiya serxweş e û hêdî -hêdî tê xwar, ez ketme pey wî, û min mala wan di çarrêya naskirî bi "Suski" de peyda kir. Min yek du caran ew bi vî awayî dît û min bîryara kuştina wî da. Ez carekê çûme Meşhedê û min ew pirsa bi Ayetullah Milanî re bas kir. Min gotê hekî ew sawakiya bikeve nav destê we de, hûnê ci bîryarekê bidin, wî jî got: Ew kesane rêtina xwîna wan helal e, piştre min bi Ayetullah Muteherî û mehdewiyê Kinî re jî ew pirsa xiste ber behsê. Pişti axavtina bi wan her sê kesan re min zanî ku ew Sawakiya kuştina wî rewa ye.

Şevelê ku baran dihat, renge yek ji wan şevan be ku zortirîn baran barî. Min bose jêre danî heta ku ew dîsan jî bi awayekî serxweş nêzî min bû, min bi batomê li serê wî xist, min hewt heş batom lê xistin, û piştre jî min ew avête nav coka avê de. Roja pişti wê bûyerê nûçeya kuştina wî li her derê blaß bû. Ez hêvîdar im ku min şîya be xwedê ji xwe razî bikim.

Mihemedmêhdî Ebxdudayî, sala 1330

"Dema ku min Dr.Fatimî kuşt, min kulta xwe awêt. Kesekî bi navê Ebbas Guderzî ew çek rakir, lewra xelkê êrîşî ser wî kirin û li wî xistin, ez wê demê 15 salî bûm, û tu kesî bawer nedikir ez karekî weha bikim, ez sekînîm û min tekber gotin".

Mihemed Wahidî, 1324

"Roja 20'ê resemeya sala 1324'an, lêpirsînvanê dozgeriyê li benda Kesrewî bû, û hêzîn ïntizamî jî bona vê ku canê Kesre li hemberî her êrîşkê de biparêzin, dozgerî dorpêç kiribûn, Kesrewî bi 50 kes ji hevalen xwe re hate dozgeriyê. Yêñ ku bixwe şahîdê bêhurmetiya Kesrewî bi ola İslâmî bibûn, ji bo kuştina wî pîlanek darêtibûn. Kesê bi navê Muzeferî şîya derî veke û bikeve cihê jêpirsînê, ew cihê ku Kesrewî li vir de bû, piştre Seyîd Husêñ Îmamî, û Seyîd Elî mihemed Îmamî çûne jor. Ji nişkêve dengê gulleyan hat, û her kes ber bi cihekê ve reviyan û nedizanîn ku ci rû dide. Dîmenek tirsnak û cihê heyrîmanê bû, hevalen Kesrewî jî helatin û ew tenê bi cih hêlabûn. Di vê bûyerê de lêpirsînvan ji tîrsan de bê hiş ket, û Kesek din jî bi Kesrewî re hate kuştin".

Konferansa NATO, Peyam û Deskevtên Wê

Selim Zencirî

Bîst û Heşt
welatên
enadam li
Peymana
Atlantîka
Bakûrî (North
Atlantic treaty
Organization)
naskirî bi
"NATO", li 12 û

13'ê Çiriya Paşîn li Lîsbona serbajare Portexalê de civiyan daku stratejiyek nû ji bo vê rêxistinê ku bibe cîgirê stratejiyekê ku 11 salan berî niha hatibû diyarâkirin, dabirêjin. Xincî wê nirxandina şıyanêne berevanî û leşkiri yên vê rêxistinê, xwe teyar (pirçek) kirin li hember gef û metirsiyên serdem weke êrîşên Saybrî, mûşekî û terorîstî ji armancê din yên civîna Nato li Portexalê bû.

Felsefeya avabûna vê rêxistinê berevajî armancê berê yên wê ku li hember Peymana Werşo, pawانوازیyen Sovyetê û herweha ji bo pêşgîrî ji teşenekirina bîra komonîzmê bû, li stratejiya nû de wata û pênaseyek din ji xwe re da eyanê, ew jî metirsiyên çavkanîgirtî ji geşekirina İslama siyasî, terorîzm û metirsiyên mûşekî ji aliyê hikûmetên dîktator ve ye. Her wan gef û metirsiyan jî Nato neçar bi pêdeçûn bi ser siyasetên xwe, nûjenkirina alavêن leşkîrî û xwe bihêz û teyarkirin bi sistemên nû yên berevaniyê kir.

Lewma em dikarin civîna du rojî a Lîsbonê ji ber çend sedeman bi girîng bîhê hesibandin, çunku serbarê wê ku çendîn deskevt hebûn, hilgirê peyamek rohn û eşkere jî bo Komara İslâmî a İranê bû. Herweha çend

mijar û meseleyên din jî destnîşan û rêçare ji wan re hat dîtin. Weke: Gefen mûşekî yên Îranê, şerê Efxanistanê û diyarâkirina çarçoveyek zemanî (dem) bo derketina hêzê Nato û İSAF'ê li wî welatî de, nirxandina pêgeha Rûsiyê û pêwendiyêni bi Nato re, rêketin li ser avakirina mertala dijî mûşekî a hevpar û pênaseyek nû ji meimûriyetên nû bi liberçavgirtina rewşa nû ya cîhanî û bi baldan bi guhertinan û kêmkirina hêz û têcûyan û ...

Li qonaxa yekem de girîngîdan bi besdariya Rûsiyê li konferansê de û mifahstandin ji hêz û karñnen wî welatî ji bo çareseriya pirsgirêkan, nîşaneyîa yekêtiya cîhanî ye li hember gef û metirsiyên hevpar de. Herweha bû sedem ku cemedâ navbera Rûsiya û Nato'yêheya qasekê vehele. Çunku ger dîtin û nêrînên berê, rûsiya weke metirsiya sereke dizanîn, vê carê bi hildana rûpelek din ji pêwendî û hevkariyan ew tirs û xeterî li holê de nemaye. Ji ber ku çend faktur bibûne sedem ku pêwendiyêni wan sar û lawaz bin, weke: Hewildan bo avakirina supera dijî mûşekî li Ewropaya Rojhilat (Komara Çek û Lehistanê) de ji aliyê Corç Bûş ve, hewildan bo nîfûza zêdetir li sînorê Rûsiyê, pêkanîna zemîne û bestêne ji bo zeliqandina Gurcistan û Ukraynê bi Nato û firotina çek û teqemeniyan bi Qezaqstanê û ...

Lê teyîsandina çiayê kesk ji aliyê Amerîka û Nato ve bo Rûsiya li dor poşmanbûn ji damezrandina sistema dijî mûşekî li Lehistan û Çik, paşdexistina endametiya Ukrayn û Gurcistanê li Nato de bo midehek

nedîyar û girîngîdan bi rol û pêgeha Rûsiyê li hevkêşeyên siyasî dekarî bala Rûsiyê bo hevkariyên zêdetir rabikişînem, ku eva jî weke deskevtok girîng tê hesibandin.

Meimûriyeta Efxanistanê

Şerê Efxanistanê mijarek din bûye ku li wê konferansê de nîqaşek zaf li ser hatiyekekirin û mikanîzma derketin û dawîanîn bi meimûriyeta Nato li wî welatî de hatiye diyarâkirin ku li gor rêketinê heya sala 2014'ê dibe hemû berpirsatîyên ewlehî bi hêzêن efxan bîhê spartin ku dîsan jî serketina vê armancê jî bêy hevkariya Rûsiyê misoger nabe. Lewma razîbûna Rûsiyê bo hevkârî û rîpêdan bo derbaskirina alavên locestîkî ji riyênerdî û esmanî ve, him pêgeha Rûsiyê bilind dike û him jî berkevte zaftir ji berjewendiyêni giştî yên Efxanistanê de ber dikewe. Ji hêla din ve jî li asta nîgeraniyê Rûsiyê ji teşenekirina alozî û nearamiyê Efxanistanê ji bo welatên cîran yên xwe li Asiyaya Navîn de kêm dike. Herweha dikare destê İranê li têkdan û şêwandina rewşa ewlehî a Efxanistanêkurt bike, lewre hevkariya Rûsiyayê dikare bibe hêvînê çareseriya beşek ji girftan.

Sistema dijîmûşekî li dijî gefen mûşekî yên İranê

Yek ji deskewtên herî girîng yên konferansa Nato, rêketin li ser danana Super(Mortal)ja dijî mûşekî li hember gefen mûşekî yên hikûmetên dîktator û yek ji wan jî Komara İslâmî a İranê bû ku Rûsiya û bi taybetî Turkiyaya jî rezamendiya xwe li ser derbirîn. Helbet her yek ji wan welatan jî armanc û sedemên taybet

bi xwe hebûn. Ya ku vedigere ser Rûsiyayê, qenaet bi vê hindê anîye ku avakirina sistema nû li Turkiyê de weke gef li ser de nahê hesab û ji hêla din ve jî bi fermî ew tevlî senaryo û lîstika nû de kirin û ew jî dikare rola xwe têde bilîze. Herweha pilana nû berevajî ya berê ku tenê beşek ji Ewropayê diparast, weke sîwan û çetrek ewlehî ji bo hemû panaxê hatiye pênasekirkir. Lê eva ku pêwendî bi Turkiyayê heye, serbarê wê ku bi

şert û merc avakirina sistema nû li nav xaka xwe de pejirand, lê em dikarin bibêjin ku pir hestiyaran liviya û nehişt ne Sîx bişewite û ne jî Kebab. Anku rê neda ku şeqar bikewe nava pêwendiyêni wê û Nato, ji hêla din ve jî binavnehînana Komara İslâmî weke gef li nav belgenameya nû ya rêxistinê de, karî pêwendiyêni siyasî û aborî yên xwe tevî Komara İslâmî de biparêze. Lê ev navnehînana Komara İslâmî weke gef, tu ji meselê naguhere. Çunku eşkereye ku gefa herî mezin û cihê tirsê li ser Nato û cîhanê bi baldan gefen berpirsiyaren rejîmê, tenê Komara İslâmî a İranê ye. Gotinên Serkomarê Fransa, Amerîka û nemaze Serokê Nato'ê jî derheq navbirina ji Komara İslâmî weke gef û xeteriya herî mezin bo ser cîhanê li wê konferansê bi xwe eyanker û selmînêr vê rastiyê ye û take pasaw e jî bo avakirina sistema dijî mûşekî li Turkiyê de. Her ew rijdî û hest bi tirsêkirina gef û metirsiyên Komara İslâmî û bi micid û cidîgirtin ji aliyê Nato ve bû sedem ku ev sistêm li niziktirîn welatê endamê Nato de bi xaka İranê de bîhê cihgîrkirin ku bibandortir û lezatiya reaksiyon û dijkiraya pêre deqîqtir û zêdetir be.

Encam

Komara İslâmî li heyamê derbasbûyî de çendîn caran şîyan û karînê mûşekî yên xwe ceribandine û xistiye warê nimayîşê, herweha li bin sîwana pirogramê binav aştîxwazane yên xwe de jî li hewla bidestxistina çekêne etomî de ye. Lewre têkelawiyeck ji van du şîyanê leşkîrî, dikarin Komara İslâmî bikin metisiyek pir mezin û micid li ser asayîş û tenahiya dever û cîhanê. Her ew jî bûne sedem ku em dibînin civaka cîhanî li biryarnameyên navnetwî yên cuda û li dû hev de, serbarê nîşandana nîgeraniyê xwe, tehrîm û dorpêçen cur bi cur li dijî wî welatî pesend kirine. Lewma Komara İslâmî yan dibe van peyamên navnetwî bicidî werbigre û waz ji siyasetên şûm yên xwe bîne, yan jî bîne bîra xwe ku têkelawiyeck ji rewşa nearam a siyasî û aboriya navxweyî û rikeberanêya pirtêçû a teslîhatî, Yekêtiya Soviyeta berê rakêşî kirdsanka dîrokê kirin. Lewre rewşa niha ya İranê jî bi baldan û nirxandina li gel Soviyeta berê li warêni siyasî, aborî û karînê nîzamî de gelek dişibe hev û nerazîbûnen gberfireh û yeketîyek cîhanî li dij de pêk hatiye, ber bi arasteyekê de diçe ku dê nirxek giran jêre hebe.

Rehîngirtina nan û helandina zanistê

Ceifer Mubeşirniya

Hewlên
mirován ji bo
berdewamiya
meşa
bidestxistina
zanist û
zanînek pêtir,
bi awayek
berîn û bihêz
bi armanca
watedarkirina

jiyanê, weke pêlek giştalî û giştgîr di hemû civak û civatgehêن cuda cuda ên vê cîhanê de, bûye mercê sereke. Bi taybetî di welatêne paremayî û ji aliyê xelkê bindeste sîstemêne kevnar û birêvebirîyê békêr ên ne hêjayî wî xelkê yan jî bêjin ne di asta mirovek îroyîn de ji bo xwenaskirin û parastina bingeha xwe di qada jiyanâ îroyîn de, herweha ji tirsa tunekirina wan, hewl û xebatêne mandînenasane û çavnetirsane tên encamdan ji bo xizmet bi tak, girûp û di hin cihan de jî dibe xebata geşekirina netewî û di encam de seba dijberiya desthilatêne dîktaror ên ku îlm û zanist û rifah di pêvajoya jiyanâ xelkê de bi gefek li ser desthilata xwe dizanin.

Di rastî de jî çirasûrek ji bo lerizîna kela ku xwîn û malê xelkê û bi zulm û hovîtiya wan hatî avakin e. Ew hewlên perwerdeyî û xelkê zulîmlêçûyî dikevin çepera berxwedan û dijberiya wan desthilatan.

Yek ji wan desthilatan ku neyasayî û nerewa bi ser xelkek xwedî dîrok û çandek dêrîn de hatîye sepandin, rejîma Komara İslâmî û Iranê ye ku ger bas ji hovîtiya diktatorên dîroka mirovahiyê di her qonax û li her ciheke vê cîhanê de bihê kirin, di riftar, kiryar û rûçikên vê rejîmê de xuya ye.

Rejîma han, hemû hewlên xwe dixe kar ji bo astengêkirin di şeklên cur bi cur de û bi navêne xapîner bi armanca pêşgirîkirin ji pêla bihêz a geşekirina îlm û zanîne û civakê de. Çimko vê yekê dizane ku di vê riyê de xelik dê kesayetiya xwe ya rastîn nas bike, herweha dê ji ast û pêgeha mirovek îroyîn têbigihîje û dê kerxa jiyanâ hêjayî xwe bigre û ji bo meramên xwe kêmasiyan nakin, ger pêwîst be dê gorîkirinan jî di vê riyê de li serwey devberdan û derçûn ji vê kerxa berbi serbestiyê de bizanin.

Lê nizîkbûn û nasyarbûna nisbâ ya xelkê cîhanê bi giştî û aghedarbûna biley ya xelkê ji bûyer û guhertînê derdora xwe di riya ragihandin û teknolojiya pêşketî de, zengila hişyariyê di guhê her takek ji civaka û Iranê bi giştî de lêdixe û heyâ astek baş rê liber xelkê xweş dike ku ligel

hebûna asteng û givaşan jî pêvajoya han ji xurtbûna meşa xwe kêm neke. Xala bihêz ya vê çavnetirsîya xelkê û Iranê ewa bû ku pişt ji xurafatêne Komara İslâmî kirin û çavêne xwe bi cîhanek rastîn ve vekirin. Di encama wê yekê de tê dîtin ku li destpêka bidesthilatgîhiştina Komara İslâmî, li gor çavkaniyê rejîmê hejmara xwendekarê Zanîngehan ji 150' heya 170' hezar kesan derbas nedibûn, Lê niha li gor heman çavkaniyê, xwendevanê zanîngehan li û Iranê, 3' Milyon û 600 hezar kesin. Ewa jî berevajî hezên rayedar û melayên rejîma han bûye. Lewma desthilatdarêne zal bi ser û Iranê de, ketine tirs û wehsetê û bi awayen cur bi cur pîlan û xerîteyên gemar diraçînin ku bibê guhdan bi tevlîhevbûna sistema jiyanâ xelkê, hewla parastina desthilata xwe didin. Lewma wan û Iran ji zanistvanan re kiriye dozexek ku ger zanista xwe di arasteya berjewendiyê rejîmê de bikar neînin, ewa pêvajoya jinavbirina zanistvanan di bin navê terorkirina wan ji aliyê saziyên dijberî rejîmê ve, girtina bi kom ya xwendevanan, guhertina waneyên dersî ji zanîsbûnê ve bo ideolojiya daxistiya xwe û pêla berfireh ya helatina mîjiyan berdewam dibe. Kuştin, helatina mejiyan, girtina bi kom ya xwendevanan û çalakên siyasi û sivîl, rastiya han ji Komara İslâmî re eyan kiriye ku bi tu awayekê xelkê û Iranê nabe hêza karî ya birêvebirina bernâme û yasayên xurafatî û wan, lewma pîlana xwe ya sereke wate birçîkirina xelkê bo pêşgirî ji geşekirina di warêne îlm, zanîn û xwenaskirinê de, rijdtir û xurttir xistiye qonaxa birêveberîne de û derfetên kar û kasibiyê bi teway berteng kirine û hemû sermiyeya giştî a welat ku çavkaniyêne sereke û dahata bijîva jiyanâ xelkê ne, radestî tundhajotîn hêza rejîmê wate "Sipaha Pasdaran" hatîye kirin, saziya ku ji aliyê dewleta Amerîkayê ve, weke saziyek terorîstî hatîye naskirin. Êdî xelik bi temamî hêvî ji dahata çavkaniyêne sermiyeya giştî a welat ku beşek ji bijîva jiyanâ xwe di riya wê para rewa ya malê xwe dabîn

bikin, birîne. Di vê tengeberiyê de, desthilatdarêne kevneparêz ên rejîmê tenê riya bidestxistina nan ji aliyê xelkê ve, endametî di saziya Besic de weke lahêz "ehrûm" ê zextê ji xelkê re vekirî hiştîye.

Siroşî ye ku di dema birçîbûnê de, berî her erkek din mirov li dîv nan bigere heya ku man û hebûna xwe di heyatê de biparêze, wêca di vir de pîlana birçîkirina xelkê ji aliyê hikûmetê ve rî li ber du armancêne nigetîv ên rejîmê li hember xelkê xweş dike, ya yekê neçarkirina xelkê bi pejirandina endametî di saziyên hikûmetî de û ya din jî ji bo ku xelkê birçî di hewil de be parînanek bîne ser sifreya zarokên xwe, ji dinyaya îlm û zanîn, herweha ji guhertinê havîrdor û pîrsên sîyasî û netewî û xwe bêxiyal bibin.

Gelo ew pîlana Komara İslâmî dê di demarêne xelkê de cih bigre û wê bikare armanca xwe bişiqitîne?

Heyamê 3' dehsalan e ku hersal rijdtir ji salêne berê, xelkê û Iranê bi gorîbûnek zaf û pejirandina demkî ya birçîtiyê, bersivek rohn daye Komara İslâmî. Herwek me şirove kir ku di navbera nezanî, sitûxwarkirin bi rejîmê re û xweserî bi nirxên giran, bêguman xweserî berendamê zemaneta serbestiya wî xelkî ye û heya niha jî, ji gorîdan di vê riyê de, tirs û wehsetê pêvajoya xebata wan nesekinandiye. Ji bo bidestxistina nan jî bi heman şîwe, kuştin, girtin û birîndarkirina kasibkarêne Kurd, herweha zevtkirina mal û sermiye, derkirin di şirketên karî de, nedana müçeyê karmend û kedkaran, giraniya radebider ya mewadêne

xurekî, bi taybetî terhê armancâdarkirina yaraneyan û piropagendeyen berfireh ên rejîmê bo birêvebirina wî terhî û Iranê de, nîşaneyâ neşitandina armancêne rejîmê û çavnetirsîya xelkê ye. Bêguman heryek ji wan xesarêne ku bi ser xelkê de hatîn sepandin, ji aliyê heman xelkî ve li servey endambûna wan di saziyên Komara İslâmî de hatîye danîn, anîha jî rewşa han di aqarek aloztir de dimeše.

Li gor bavera rayedarên Komara İslâmî ku îdia dikin nûner û birêveberê İslama Nab a Mihemedîne, Mihemed Pêxember di hedîsek xwe de dibêje: (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) anko ger nan nebe, me ne nimêj dikirin, ne rojî digirtin û nejî ibatetê xwedayê xwe dikir. wate bê nan û xurek tu erk nahêñ birivebirin.

Bi mifahsitandina xirab ji wê hedîsa Mihemed Pêxember, Komara İslâmî dixwaze bi birçîkirin hemû erkên exlaqî, malbatî û netewî û xelkê bide sekinandin û xelkê bixe hilaketa bi destxistina nan ku desthilatdarêne rejîmê ew nan di desten xwe de ragirtine û nan li hember xizmet û stûxwarkirin bi wan re hatîye rehîngirtin. Lê ji vê yekê napirsin her ligor wê hedîsa Pêxemberê İslâmî, di dema birçîtiyê de ger xelkê, ibadeta xwedayê xwe nekir, dê di birçîtiyê de koşka zulm û zora wan biherifinîn û di vir de ye ku bo heyamek demkî xelik dê dev ji hin erkên xwe û rojane berdin û heyamek ji temenê jiyanâ xwe bikin gorîyê rizgariya yekcarekî ya xwe ji destê ifritê xwînxwar.

Bi hinceta roja Cîhanî a xebat dijî tundudûjî li hemberî jinan

Zehra Dawerî
W: Hmîd Muxtarî

Ji nêrînek radîkal ve, hebûna sîstema mîrserdest bi xwe, tund û tûjî li dijî jinan, ji ber ku cîhana bavserdest li ser bingeha serdestî - jérdestî hatiye avakirin ku tund û tûjî vê pênase dike. Gorî vê yekê, mînakîn tund û tûjî dijî jinan di cîhanî de pir berfirehin, Lî ji dîroka binavkirina rojekî wek "Roja xebat dijî tund û tûjî dijî jinan" tenê 50 sal derbaz dibe, ev bûyera anku kuştina xwîşkîn xebatkar ên Domînîknî bi destê rejîma dîktator a wî serdemî di wî welatî de zûm e li ser mînakîn eşkere ên şideta li dijî jinan di şêwazîn xwe yêner herî xurt de, ku standina mafê jiyanê ye ji jinan bi tawana çalakiyêni siyasî.

Piştî şideta dijî jinan di wêjya Femînîstî de pitir li ser vê şêwaza tund û tûjî tekez kiriye. Rêxistina Netewê Yekbûyî de pênaseya xwe de "her karek ku bibe sedema birîndarbûn yan azara cismî, cinsî yan piskolojîkî ya jinan, nemaze gefxwarin, neçarkirin yan bêparkirina jinan ji azadî, ku di nav civakî yan nav jiyanaya taybetî de bê encamdan" bi tund û tûjî dijî jinan dizane.

Di vê derbarê de li cîhanî gelek lîkolîn hatine encamdan û bi hûrî curêñ tund û tûjî û hatine nasîn û destnîşankirin û bo jinavbirina wan

gellek hewl û gavêñ micid hatine avêtin.

Di van salêñ dawî de li Îranê jî lîkolînê pir buha û balkêş derbarê pirsa tund û tûjîyiye hatiye encamdan. Nasîna curêñ tund û tûjîyiye pêkhatêñ kultûrî ên curbicur pêkanîna hesasiyetê li civakê û hewlîn piraktikî ên berfireh ji bo kêmkirina şidetê ji wan çalakiyan bûye ku di salêñ borî de bo kêmîrina tund û tûjîya dijî jinan xwedî bandor bûye.

Pêdagîrbûna hinek ji bizavêñ jinan li ser guherîna yasayê, di rastî de gavek bingehîn e li ser kêmkirina tund û tûjî dijî jinan. Ji ber ku binpêkirin û pîrsêñ yasayî yek ji girîngîrîn sedemîn berhemanîn û zêdebûna tund û tûjî dijî jinan tê hesêb. Hevdem ligel ev guhertînê çend mehîn borî li welat, pirsa tund û tûjî dijî jinan jî kêm û zêde rehendîn û derxistiye û eşkere kiriye ku ji kuştin û zîndanîkirina jinan heta gîvaşen pîskolojîkî cuda ne. Destdirêjiya seksî li warêñ curbicur de dikare ji girîngîrîn û pirnîqaşîrîn curêñ han be.

Hinek karnas û şehrezayêñ femînîstî "laşê" jinê bi qada sereke a encamdana tund û tûjî û bi awayek giştî mîrserdestî pênase kiriye. Ev yeka di civakîn pîr û paremayî civkîn li halê geşenekirin û yêñ geşenekirî de micidtir e, herçend ku di civakîn geşekirî de bi şeklîn cuda

dikare lîkolîn li ser bê kirin.

"Barbara Kirugir" derbarê vê pîrsê dibêje: "Laşê min meydana şer e." Hinek kes diyardeya destrêjîkirinê seba ji navbirina biyava herî taybetî a mirovayetyî ku laşê wêye, wek tundtirîn tund û tûjî nasandine. Ev diyardeya dema ku şeklek siyâsi bi xwe ve digire, nîşanderê tund û tûjîya cêketî û seqamgîr a sîstema desthilata dijî jinan e. Ji ber ku eva ku di bingeh de nîrîna yeksaniya jin û mîrân çê dike, bi tewahî sîstema mîrserdest a avabûyî li ser desthilatê dixe jîr pîrsîyar.

Bingeha desthilatê bi watayek giştî ji her tiştî zêdetir hêza xwe ji îdolojîya "mîrane" distîne. Saziyêñ diyar ên desthilatê jî pitir mîr û yan ew jin birêve dibin ku hinek caran naskîrtîrîn nûnerên vê idolojîyê ne. Lewra amrazîn pêkanîna tund û tûjîyiye di nav hundurê desthilataran de çê dikin û noral e ku xebat ji bo gîhîstîn bi yeksanî, têkdana van pêwendîyan e.

Gorî vê yekê, tê xûyakirin dezgeh û navedîn desthilatê bi xwe berhemhînê eşkere ên tund û tûjîyiye ne, lewra riftarêñ tund û tûjane pir jorde çûye, li ser vê bingehê tê xuya kiriye ku di zirûfekê de ku navendîn desthilatê bi xwe ji afirînerên sereke yêñ tund û tûjîyiye ne, hesibandin û taybetî zanîna tund û tûjîyiye bi kiryarek li qonaxek zemanî a taybet

de, tê wateya berçavnegirtina reh û rîşalîn bingehîn a wê. Di zirûfek han de mirov dikare bêje, kiryarêñ tund û tûjîyiye ku gehîştiye asta herî bilnd a xwe, siloganîn kesek siyâsi ye ku berî her tiştî eyankerê hoviyeta wê tund û tûjîyiye. Bêşik tund û tûjîya han ne diyardeyek nû ye ku cuda be ji tund û tûjî bi dijî jinan di aliyê cur bi cur ên takekesî de.

Girîngîdan bi warêñ çandiye wê pîrsê, hewcehiyeke ku nabe mirov piştguh bixe. Eva çand e ku hoviyeta xwe di zirûfekî dubare kîrî a ceribandî de dide eyanê. Hilbijartina terzî tund û tûjîyiye ji aliyê afrandinê wê ve, berî her tiştî hilbijartinekî çandî ye û bêşik tişteke zêdetir ji îşkencya cismî û nemaze ruhî û rewani jî.

Şehab Xalîdi

Mamosta mela Mihemedê Rebîî di temenê 64 saliyê de, ji aliyê deshelatdarêñ rejîma Îranê ve hate terorkirin. Navbirî wî çaxî berevajîyê daxwaza rejîmê ji aliyê xelkê Kiramaşanê ve wek pêşnimîjê Sunnîyan di vî bajarî de hate diyarîkirin. Navbirî Kurdekkî mirovdost û dijberî zilm û zordariyê û xwediyyê hestekî berz a di warê wêjeyî de bû. Navbirî berdewam kar û kiryarêñ rejîma Îranê rexne dikirin, û dijberiya xwe bi siyaset û helwestîn rejîmê re eşkere dikirin, bo mînak dema ku Xumeynî bîryara pêkanîna dezgeha Îtilaatî û sîxoriyê a çend mîlyonî derkir, û li gorî vê bîryarê diviya kur li ser bav, bav li ser kur, xwendekar li ser mamostayê xwe, û cîran li ser yekîtî karê sîxoriyê bikin, mamosta mela Mihemed bi eşkere ragihand ku ne di warê exlaqî û ne jî di warê mesebî de ïzna sîxoriyê û darêtina pîlanan dijberî yekîtî nadîn. Rejîmê bi sedema vê yekê ku mamosta Rbîî, dijî ferq û cudahîdanîna di navbera Şîî û Sunnîyan de bû, ketibû ber kerb û kîna deshelatdarêñ rejîma Îranê. Bi

Mela Mihemedê Rebîî kî bû?

taybetî wê demê ku mamosta Mela mihemedê Rebîî derheq bilavbûna filmekî ku têde bêhurmetî bi Suniyan hatibû kîrin, serdana Zerendî (nûnerê Xamineyî li Kırmaşanê) kiribû û rexne lê girtibû. Her piştî vê rexnegirtinê jî bû ku navbirî bi awayekî cihê şik û gumanê hate şehîdkirin û termê wî jî li herema "Bêaw" a Kırmaşanê hate dîtin. Xelkê kurdistanê her zû zanîn ku eva karê rejîmê ye, lewra di dema bi axêspartina termê wî de pitir ji deh hezar kesî besdarî kîrin û dirûşmîn dijî rejîmê dan. Piştî rîveçûna rî û resma bi axêspartinê de jî heta çend rojan meşen xelkê berdewam kîrin, û li encama wan meşen nerazîbûnê de pitir ji deh kes ji meşvanan hatin şehîdkirin.

Mamosta mele Mihemedê Rebîî, kurê mamosta mela Ebdulkerîm, di sala 1311'an di gundeke ser bi bajarê Dîwandereyê de ji dayîk bû. Navbirî her di temenê 5 saliyê de li cem diya xwe dest bi xwandina Quranê kîr, piştî xwandina destpêkî ya "Serf û Nehw" li cem bavê xwe mela Mehmûdê Rebîî xwand. Navbirî di sala 1333'an de li ser ïzna

mamosta Seyîd Eladînê Husênî dest bi gotina waneyêñ mesebî kîr û bo heyamî 12 salan di gundê Qişlaqa Sipî a Sinê de karê pêşnimîjîyê kîr Mela mihemedê Rebîî li sala 1345'an li pêşbirkêyên cîhanî ên xwandina Quranê di Pakistanê de besdarî kîr û di nava Quranxwanêñ 22 welatan de piştî mamosta Ebdulbasit di rîza duyemîn de cih girt. Wî di sala 1351'an de ji riya Radyoya Kirmanşahê ve dest bi gotina waneyêñ mesebî kîr û li sala 1357'ê bi awayekî fermî wek xetîb û pêşnimîjîyê mîzgefta Îmam Şaffî li Kırmaşanê de hate diyarîkirin.

Mela Mihemedê Rebîî elaqedarê helbestan jî bû û helbest bi zimanê Farsî, Kurdî û Erebî dinivîsandin. Navbirî nêzî 30 berhemîn bi nirx ên mesebî piştî xwe bi cih hêlan.

Herweha navirî yek ji damezranvanêñ "weşanxaneya Selahedînê Eyûbi" û "kovara Sirwe" bû.

Navbirî nasyariya xwe bi Ebdulbasit re bi vî awayî bas kiribû: "Nasyariya min bi Ebdulbasit re bi sebebê Kurdbûna min bû. Di sala 1962'an de ez ji bona besdarîkirina di pêşbirkêyên navnetewî ên xwandina Quranê re hatibûm vexwandin. Min hertim kîncêñ Kurdî lixwe dikirin, rojekê min ji xwe re meşqa xwandina Quranê dikir ku ji nişkêve kesekî gote min, "Silav! Xwedê qawetê bide te", dema ku min serê xwe rakir min dît ku heyeta welatê Mîsrê jî hatin û ew deng jî dengê Ebdulbasit bû ku mandînebûm li min kir. Ez gellekî kîfxweş bûm û me 50 şev û roj li wir de bi hevre derbas kîr. Wan kîncêñ min ên Kurdî gellek kîfa Ebdulbasit anîbû. Ebdulbasit pirsa Kurdbûna xwe ji min re bas kîr û got "Bavê min di eslê xwe de xelkê bajarê Şeqlawî ya ser bi İraqê ye".

Çavkanî: rojnameya Kurdistan jimare 241
Malpera: zaiton.blogfa.com

Hunermend Narîn Kurdî:

Hêvî dikim rojekê derfet çêbe ez bikarim bi hunermendê hezkirî ên xwe re bistirim

Amadekar: Dara Natiq

Çend rojan berî niha hunermenda bedev u dengxweşa bakûre kurdistanê, Narîna Kurdî li herêma Cejnîkan a ser bi bajarê Hewlêrê, mîvanê şoreşvanekî azadîxwaz û nevest yê gelê xwe bû. Wê bi stranê xwe ên evîndarû dengê tembûra muzîksiyenê Kurd Nîhad, xemlek taybet dabûne vê mîvandariyê û bala berhevbûyan û xeyalên tev ji hesrete wan bo aliyê xwe rakêşabûn.

Me jî li vê delîveya bihagiran mifah stand û di perawêza vê lihevixerbûnê de, çend pirs li ser jiyan, berhem û armancê hunermend Narîna Kurdî ji bo rojnameya Agirî rejê kîrin.

Li destpêkê de li ser jiyan xwe wiha axivî: Ez hunermend Narîn Kurdî, keça Serdar Bayer, sala 1995'a Zayînî li gundê Başkala, ser bi bajarê Wanê (Kurdistana Bakûr), li malbatek hunerdost de min çavê xwe ji dinê re vekir.

Narîna Kurdî li ser evîn û elaqedariya xwe bi jiyan hunerî re got ku: Her dema ku ez zarok bûm û min xwe famand, min guhdariya dengê Hunermend Şehrîvana Kurdî û Şivan perwer dikir.

Hogirbûna min bi dengê wan hunermendê mezin re ez elaqedariya jiyan hunerî kîrim. Min hertim di nava hevalên xwe de stran digotin û wan jî zaf keyf bi dengê min dihatin û herî zêde ez hay didam. Bi wî awayî hîzr û xeyalên min bi jiyan hunerî re hate girêdan û min jî xwast di vê riyê de him xwast û hêviya mezin a xwe bicî bînim, him jî xizmet bi çand û hunera Kurdî bi armanc bigrim.

Derheq pirsa me ku çiqasî ji aliyê malbat û kes û karê hunerî serbest û rê pê hatiye dayîn, eşkere kir ku: mixabin di civaka me de hin titâl û kultûrên kevneşop û eşîretî hene ku derbek mezin ji pêşketina jinê Kurd daye. Di nava keçen Kurd de bi hezaran kes dixuyin ku xwediyê hunerek gelek mezin in di her warekî de, lê heyf kultûra me îzna xwe derxistinê bi wan nadîn, lewma ew yeka bûye arîşeyek gîran li hember kiçen Kurd. Destpêka jiyanâ min ya hunerî jî bi sedema wan arîşeyan, tejî bû ji asteng û girêpêçkan. Ji berku malbata min û nemaze kes û karê me îzna wî karî bi min re rewâ nedidîtin û ew yeka bi şermek mezin dihesibandin. Lî bi piştgîrî û alîkariya bav û mamê xwe (Nîhad), min karî bi ser wan astengan de bazdim û jiyanâ hunerî xwe re bikim rîbâz ji bo pêşerojek ges.

Li ser rola dê û bavan û rîgirbûna wan li ser hez û hêviyên zarokan, Narînê got bila ew rola xwe ya pozetîv li pêxem pêşketin û geşandina civakê de bigrin ber xwe û daxwaz ji tev dayk û baban kir ku bila tu car nebne rîgir li hember pêşveçûna zarokên xwe, nemaze keçan û herdem bi wan re harîkar bin daku keçen me jî weke keç û jinê welatên pêşkevtî bi serbestî bijîn û hêz û şîyanên xwe bidin eyan û em ji bibin xwediyê civakek saxlem, wekhev û serbest.

Sexmeratî wan asteng û sunetên paremayî û sedemîn piştgîriya ji hunermend Narînê, Nîhadê mamê wê got: Bi salan e ku jin û keçen Kurd bi awayê cur bi cur têne tepeşerkirin û

di bin navê parastina şeref û kerameta malbatê de hêz û şîyanê wan têv veşartin û ew yê bûne gorîyê hin rewişt û titâlên paremayî ên civakê. Lewma bo xebat li dijî wan sunetên kevn, herweha bona hêz û şîyan û cewherek hunerî a biqawet û dengek pirzelal û xweş li Narînê de dixuya û min pêşerojek rohn û serkevtî têde hîs dikir, min biryar da ku ez bi hemî awayekî piştgîriya Narînê bikem û jêre bibim hêzek bo pêşkevtîn û serkevtina jiyanâ wê ya hunerî. Min ji malbat û derdorê Narîne re got: **êdî bese bindestiya kiçen Kurd**, ez li tu kesî qebûl nakim ku bibe asteng li hember hunera Narînê û heya ez di jiyanê de bim dê hertim bi helbest û tembûra xwe bibme harîkarê sereke yê Narînê. Derheq bi berhemên xwe, Narînê got: Heye niha min CD' ek nû çêkiryê ku 11 stran li xwe de cih dane, di zaf ji pirogramên tv ên li Kurdistanê û Turkiyê de beşdar dibim. Herweha min du kilîp li Turkiyê û du jî li Kurdistanê çêkirne.

Paşan hêvî xwast ku rojekê derfet çêbe û ew bikare bi hunermendê hezkirye xwe re anku Şivan Perwer, Şehrîvana Kurdî, Diyar Dersimî, Hesen Şerîf re bistire û xeyal û hêviyên xwe yên zaroktiyê bîcîh bîne. Çêkirina kilîpek li ser jiyan û biserhata zarokên belengaz û mafxwarî yê Kurd, yek ji hesret û xeyalên hunermenda temen zarok bû. Narîn herwisan dibêje ku ew yê di pêşerojê de berhemên xwe bi awayek pirofeşnal û herî zêde di Kurdistanâ azad de çê bike û xizmetek berçav bi çand û hunera Kurdî bike.

Narînê zêde kir ku ew bo xebata xwe ya hunerî hertim minetdarê babê xwe û mamê xwe yê muzîksiyen e, jiberku tenê wan piştgîriya hunera min kiriye û hêvî xwast ku ew bikare bi pêşkevtîn û serkevtina hunera xwe bersiva ked û piştgîriya wan bide. Derheq vê çendê ku wê çima Kurdistan bo kilîp û çêkirina stranê xwe hilbijartiye, Narînê got: Jiberku li vir zimanê Kurdî serbest e, azadî heye, mirov dikarê bi serbestî hunera xwe bimeşîne û mirov hevrîşê tu astengan nabe, jiber vê hinde min jî Kurdistan hibijart û niha jî ez yê mijûlî çêkirina berhemek nû me li vir. Narînê li ser hilbijartin û gotina herî zêde a stranê evîndarîgot: Jiberku civaka me bi dirêjahiya dîrokê ês û janek gelek mezin dîtiye û li vê navberê de jî bi taybet keç û jinan. Serpêhatî û rojê nexweş, zaf bi serê me de hatine, em bi salan e di jiyanek xembarî de dijîn, ji ber wan min hest bi mandîbûna civakê kir, loma ez dixwazim wan bo evîn û hezkirina bi jiyanê vexwînim û min got bila ez jî qasekê stranê evîndarî bibêjin û moralek evîngirtî ji hesreta pêşerojek geşter di nava civaka xwe de biafirînim.

Narîn dibêje ku ew hez dike xwandina xwe bi zimanê şérîn û xweşik yê Kurdî û di Kurdistanâ azad de bidomîne.

Li ser hezkirina ji xwarinê kurdî jî, Narînê bi tamxweş ve basa hin xwarinê kurdî yê fulkolorî kir ku bi bihîstina navê wan xwarinan, av deket ser devê mirov. Weke: Tirşik, Girara keşkan, Qurûtok, Danekut û qurtopyê sorkirî û ...

Narîn bi mirovên direwker û ew kesen ku jêre dibêjin tu hêla biçûkî û jiye te neyê stran gotinê ye, zaf nerehet dibe. Lêxistina Tembûr û guhdarîkirina stranan bûye parek ji jiyanâ rojane ya Narînê. Ew ji wan kesan hez dike yên ku hertim vê han didin û jêre dibêjin tu bi wî temenê xwe yê zarok û bi vî dengê xwe yê xweş dê bibî hunermendek mezin û xizmetkarek hêja bo pêşkevtina çand û hunera Kurdî.

Di dawiya axavtina xwe de Narînê xebat û tekoşîna Agirî bilind nirxand û got Agirî' yê kariye rolek mezin di nasandina çand û hunera Kurdî û ji hev komkirina rewşenbîr, hunermend û siyasetvanen Kurd de bilîze, lewma hêviya serketin û berdewamîyê ji we re dixwazim.

Diyalektîk

Adar Jiyan

Pêwendîya
navbera
raman û
diyalektîkê
pêwendîya
navbera
mentiq û
felsefeyê ye.
Ango

pêwendîya pêzewariyê (materyalîzmê) bi xwe ye. Rêbaz û azîneyên diyalektîkê, kirûyê bi pirhêlî hildide dest. Bi mentiqeke formel nêzîkî bûyeran nabe. Li sedemê dipirse. Di navbera sedem û encamê de têkiliyeke xurt datîne. Hemû daneyên zanistî bikar tîne. Alav û navgînên teknikî dixebeitîne. Diceribîne, belê xwe bi azîneyîn ceribandî re qet naewirîne. Xwe naspêre ceribandinê dubarekirî. Rê li ber xwe û pêşketinê nagire. Çirkî û cihokên pêşîya xwe naxitimîne. Li rê û rîbazên nû digere. Alîkarî û hevkariyê dixwaze. Bi piştgirî, piştevanî û şewirdarî tevdigere. Xwe li ser tu kesî û tu hêzê ferz nake.

Xweza, bi qasî ku ji hêla çendaniya (kemiyeta) xwe ve tê zanîn û dahûrandin, divê ji hêla weskî çawaniya (keyfiyeta) xwe ve jî bête zanîn û dahûrandin. Ji bo ku mirov bikaribe domaneke bingehîn a xwezayê fêm bike, divê mirov di navbera hemû dem û domanên borî de têkîlî û pêwendiyekê deyne. Û her wiha li ser hevhîkariya (hevbandorkirina) navbera wan jîdil raweste û têbigîhîje. Ev diviyatiyeke mentiqî û her wiha azîneya ramana diyalektîk e jî. Ramanê şêweyî yên paşverû û derezanistî; ango ferasetên paşverû yên ku xwe dispîrên ramana mengîwer (idealîst) gelek caran li ber vê mantalîteyê bêerk(bêfonksiyon) dimînin û têk diçin. Lewre, li gorî vê ramana pirs qet nîn e, tenê bersiv heye. Heta pêşepirsî, jêpirsîn û pirsyarîkirina bersivê bi xwe, her gav bê bersiv dimîne. Belê ramana diyalektîk, beriya bersivê li ser pirsê radiweste û

serê xwe diêşîne. Li bersiveke piştî, "ji bo çî", "çîma" û "çawa" digere. Û her gav li gorî derencamên zanistî bersivekê dibîne. Endezyarekî/e hawirparêz nikare kevirêney peyarêyên nava bajêr baş rayêxe. An jî nexşekêşekî/e çak, her gav nikare avahîyeke baş ava bike. Bijişkekî/e derûnnasîyê yê/ya ezmûndar, nikare nexweşekî dil by-pass (nişdariya nexweşîya dil) bike... Divê her kes di karê xwe de pispor be û karê xwe baş bike. Her wiha bi heman awayî mêjîyê mirov jî hin caran hin reng û dengan diparêze, fêm dike û dipejirîne belê hin deng û rengan jî di ser guhê xwe re diavêje. Heke ne wisa búna dê mêjîyê her mirovî/ê bi heman awayî ji her hêlê ve mînanî hev û din bi karbihata. Belê ne wisa ye. Her mirovek di hin hêlan de û serketî û bilebat û di hin hêlan de jî bêkîr û bêlebat e.

Locke dibêje: "Afirînerê ku bi zor û heft belayan mirovên during xuliqandiye Yezdanê Dilovan e. Belê bi qasî ku hiş û aqilê wan bispîre Arîstoteles dilhişk û stembar e. Mirov dikare gotina Locke bi vegotineke din an jî bi vî awayî şirove bike: "Afirînerê mirovên during Xwedayê dilovan e. Belê gelo çîma hiş û aqilê wan xistiye destê feylesof û ramanweren mîna Arîsto, Eflatûn, Sokrates, Hegel, Engels, Karl Marks, Nietzsche û hwd..."

Li gorî nîrîna Locke; hewcetiya mirov, beriya mantiqê, bi têgîhîştina hut (meleke) û hizirîna hevgirtî an jî nehevgirtî, heye.

Taybetmendiyeke hizirîna mirov a ku meriv li pey xwe dikişîşîne heye. Belê ci ji hêla rol û rista xwe û ci jî ji hêla wate û vatiniya xwe ve dibe, hîzr û fikra mirov her gav dewsa ramane wî/wê nagire û peywira ramane nade ser xwe. Ango, her mirov dikare bihizire, belê her mirov her gav nikare bibe xwezayê fîkr û ramaneke rikindar û manîdar. Lewre ramana diyalektîk, beriya bersivê li ser pirsê radiweste û

ramanwer a ku tevê mirovahîyê dem bi dem hewcîyî xwe dike û li xwe diheyîrîne ye.

Raman, di xêzana zimanê Indo-Germen (Hînd-Ewrûpi) de hemwateya bêjeya "idêe"ya Fransî, "idea"ya Almanî û "idee"ya Ingilîzî ye. Idea (îde) ji têgîna "weid" ku tê wateya "diyarkirina tiştê ku tê dîtin" an jî "tê zanîn" hatîye dariştin. Raman, di domana kartêkeriya(lebata) hilberiya mirov a civakî de pêk tê û dirûv digire. Her çendî ku amûr û amrazîn teknolojiyê pêşve biçin û heyînên mîna lewiran, ji mirovan bêtir bêne hezkirin û hêvotin jî, ne pêkan e ku tu ji wan jî bikarîn bibin xwediyê behreya ramîn û ponijînê. Yanê raman, diyariyeke taybet û xwezayî (an jî xwedayî) ye ku tenê ji bo mirov û mirovahîyê hatîye bexîşandin. Ji bo wê, divê her mirov bi hizirîn û afirîneriya xwe bibe şayan û şayesteyî vê xelata mezin.

Dîroka zanîn û zanyariyê, miqîm bi rastandina rasteqîn û zanebûnê re eleqedar bûye. Belê tu carî rastiniya rasteqîne (heqîqeteke) misoger û mayînde neparastiye. Bi qasî hebûna tiştîn ku têne/hatîne zanîn, hebûna tiştîn ku nayê / nehatine zanîn jî pejirandiye. Îcar heke mirov bixwaze derbarê naşîn û zanîna mirov û civakî de xwedî agahî be, divê beriya her tiştî, derbarê rastî û rasteqîniya xwezayê de hînekî xwedî agahî be. Nasîn û danasîna cîhanî û her wiha girêdayî wê, têgîhîştina xwezayî jî dîsa bi navgîniya zanyariyê hemdem û geşedaniyê civakî bidest dikeve. Naskirin û danenaskirina xwezayî, di nîrîn û dîtinê zanistî re derbas dibe.

Azîne û rîbazên zanistî, mirov hin bi hin ber bi rasteqîniya jiyan, cîhan û xwezaya wî/wê ve vedike. Arastebûna mirov a ber bi rasteqîniyê, her gav rî li ber nîqash û lêkdanê diyalektîk yên hîzrî û ramânî vedike. Ew jî dibe rîkn û ripinê feraset û nêzîkayîtêdanê felsefî û hismendî.

Berf û baran dibare

Dibare pir dibare berf û baran dibare
Zivistane zahf sare gundê me de sed male

Neyar hatin ziyane derdorê me çiyan e
De rabin pê nawestin, dijrabûna me raste

Xasa me Xezala me deşta Muş'ê mala me

Germ be jî sar be jî her qucîn welat canê me

Payîz be jî Zivistan be pêşeroja me Havîn'e

Gula me külîlka me Wan, Tatwan warê me

Mije moran, dûman'e dîsa roj me bager e

Berxwedan û hewldan, rizgarî mera çare
Stêr ketin asîmanan gulac ji nû vedan
Haydê werin zû werin dem jî mera bihare

Neyar hatin pir harin Erep, Ecem, Deccal'in

Bawer nekin leşkeran gelê Kurd'an hisyar kin

Azadî, rizgarî, hewldan, wekhevî pir xweşe

Gelên cîhanê birane şoreşger jî dozvanin

Dibare berf dibare ser gundan û malan e

Ne xewne ne xeyale axa me Kurdistan'e

Sedsale hezar hezar welatê me evdere

Çanda me biparêzin zimanê me şêrîne

Carna xem carna keser carna jî me dîlane

Gul vedan li renga reng jiyan bo me şoreş'e

Berf û baran dibare heval jî ser çiyan e

Dikin şerê azadiyê bo kurd û kurdistane

Xelkê bajarê Seqizê navê Usame ji zarokên xwe dikan

Li gorî nûçegihaniya Sablaxê, midehek e ku hin navênen nenas ku berê di bajarê Seqizê de nebûn, rû li zêdebûnê kirine û heyâ diçe giştgîrtir dibin.

Di van salên dawî de komek berbiçav ji Selefi û Wehabiyêner devera bajarê Seqizê, navê Usame ji xorêt xwe hildibjérin û vê yekê jî weke hebandin û xweştivîti û peyman nûkirina Serokê saziya Elqaîdê "Usame Bin Laden" vedigerînin.

Li gor nûçeyê malpera nûçegihaniya Seqizê, ev diyardeye di halek de ye ku heyâ çend salan berî niha navê "Usame" li devera Seqizê ji tiliyên destan pêtir nebûn, lê niha hilbijartina vî navî li bajarê Seqizê bi taybetî li gundan de rû ji zêdebûnê kirîye.

Hêjayî gotinê ye ku li gor nûçeyan niha Selefi bi şevane dikutine ser malên xelkê û gefen kuştinê ji wan dixwen û niha bizava girûpêne Selefi li Kurdistanê zêde bûy.

Peyama hevaliyê bi şêwaza Komara İslâmî! "Muselsela Tunder" diyariya rejîmê bi Seid Herîrî

Pastar Wehîdî, Wezîrê şer û şetatiya Komara İslâmî, çekek "Muselsel a Tunder" weke destkevta berevaniya xwecihî "bomî" pêşkêşî Serokwezîrê Lubnanê, Seid Herîrî kir. Ji Muselsela han bi kalibra 7,62 bo armanca şer û pevçûnên hundurî bajarî de mifah tê standin. Herweha Serokwezîrê Lubnanê, tênuşa bîranînê pêşangeha Senetê Berevaniyê ên Komara İslâmî weke resma bîranînê, wajo kir.

FIFA'yê xwe yekalî kir: Rûsiye 2018' an û Qeter jî dê li 2022' an de mîvadariya mondiyalê bikin

Yekêtiya navnetewî a futbolê li bajarê "Ziyorîx" a Siwîsê, navê wan welatên ku dê di salên 2018' û 2022' an de mîvadariya Kopa Cîhanî a futbolê bikin, eşkire kir.

Hemû ew welatên ku daxwaza mîvadariya Kopa Cîhanî a futbolê kiribûn, di demê 2 rojan de hatin nirxandin, serencam Yekêtiya Navnetewî a futbolê "Fifa" bi awayê dendana nîhîn du welat hilbijartîn ku mîvadariya Kopa Cîhanî a futbolê di salên 2018' an û 2022'an bikin.

Welatê Rûsiye bo yekimîn car di dîrokê de dê mîvadariya mezintirîn bûyera werzişî bike. Di wê navberê de jî rikeberî di nava

Birîtanya, Spanya, Purtuxal, Bilîjik û Siwêse de çêbû, lê seba bîhêziya dosiyayê û amadekariyê ku hatibûn kirin, di encam de "fifa" yê mîvadariya Rûsiye pesend kir.

Ji aliyeq din ve yekimîn Kopa Cîhanî a Futbolê li welatek Rojhilata Navîn de bûye nisîbê Qeterê ku bi daxwaznameya xwe a bîhêz karî bala karbdestê "Fifa" yê bo aliye xwe rabikşîne û bi pirraniya dengan bidê pesendkirin ku welatek biçûk mîvadariya bûyerek mezin a werzişî di sala 2022' an de bike.

Rikeberê Qeterê di vê hilbijartinê de, tenê Amerîka bû ku daxwaznameyek bîhêz pêşkêşî "Fifa" yê kiribû. Lê Amerîkayê berê di sala 1994'an de ew mîvandarî kiribû.

Rojnameyeke Almanî: Sê Reyaktorê navikî li Sûriyê hene

Navenda Çavdêriya Hêza Navikî ya Navneteweyî IAEA dixwaze li 3 cihêñ gumanbar li Sûriye lêgerînê bike.

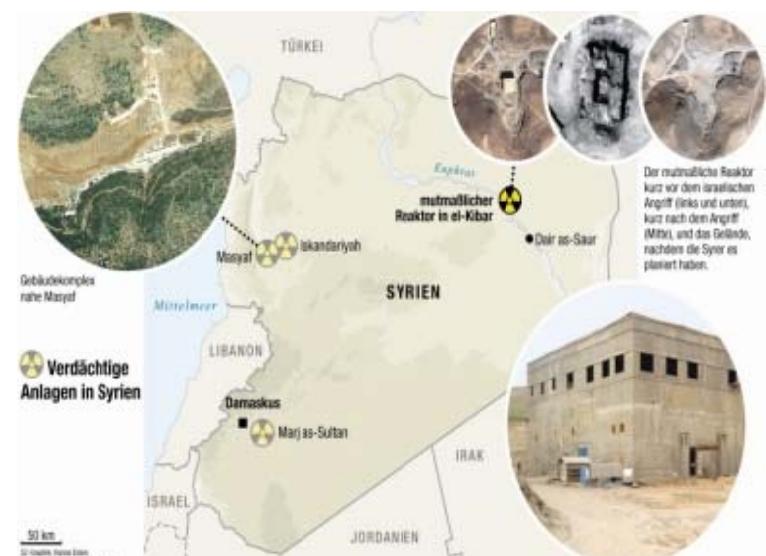
Rojnameya Almanî, Sued Deutsche Zeitung, di hejmara xwe ya çend rojan berî niha de hin agahiyêngirêdayî programê navikî yên nepenî li Sûriye, belav kirin. Li gor rojnameyê, Sûriye li sê navçeyan programeke navokî saz dike: rojhilatê Şamê, nêzîkî bajarê Misyaf û li Hema.

Rojnameyê ev agahî li ser bingeha raporta peymangeha zanistî û ewlekariyê li Waşinton û bi hevkariya wan belav kirine û yek ji wan reyaktoran bi kêmânî enerjiyê pêş dixe.

Li gor raporteke CIA di nîsana 2008an de, ev reyaktor weke embar ji heyberên taybet re dihate bikaranin. Û nehatiye zanîn heke bermayêñ reyaktora ku Israîl ew bombe kiribû di yek ji wan sê cihan de ne.

Dezgeha Çavdêriya hêza navokî guman dike ku ev hersê reyaktorê li Sûriye, peywendiya wan bi reyaktora Elkubur, ya ji hêla Israil ve hatî bombe kirin ve, re heye.

Sûriye nahêle ku çavdêr lêgerînê bikin û bi taybet li navçeya Elkubur.

"Facebook" çavkaniya yek ji çar a telaqê

Li gor ajansa "Asyoşîtid Pres" ê lêkolînêñ nû derxistine ku yek ji çar a bûyerên jihevveqetîyan "telaq" a jin û mîran ji ber bikaranîna "Facebook" ê ye.

Akadîmyaya parêzerên Amerîkayê ragihand, %25 a bûyerên telaqê seba bikaranîna "Facebook" ê ye. Herweha pişî "Facebook" ê, May spîs, bi rîjeyâ %15 û Tuwtîr jî %5 di xurtbûna vê diyarneyê de bitesîr bûne.

Li gor raporekê, %80 a parêzerên wê Akadîmiyê di vê bawerê de ne ku zêdebûna bikaranîna malperên civakî, peywendî bi zêdebûna cudabûna jin û mîran "telaq" ê ve heye.

Bû dadvan, tiliya xwe li ser danî!

Xortekî Siûdî, di navbera du tîmîn revendeke Asyewî de dadvaniya lîskeke goga pê kir.

Di lîstikê de gelek qerebalixî hebû, di dan û standina gogê de, dadvan pinaltîk li ser tîmek ji wan tîman girt. Yekser êrîş birin ser yê dadvan û li wî xistin, di encam de bi kêrê tiliya wî jêkirin.